

1/2012

ZPRAVODAJ OVODĚ

Klimatická změna zasáhne všechny obory

Výsledky Fotosoutěže 2011

Bečvou prošlo čtvrt milionu kubíků ledu

POVODÍ
MORAVY

www.pmo.cz

Obsah

Slovo generálního ředitele	3
Klimatická změna	4
Protipovodňová ochrana přírodě blízkým způsobem	6
Ledové jevy v únoru a zajímavý technický prototyp	7
Oprava plynovodu v nádrži Nové Mlýny	8
PPO Velké Meziříčí a oprava hráze VD Vranov	9
Den vody 2012 v Mikulově	10
VD Karolinka a zřejmě český prvonález rozsivky	11
Poněkud jiná úprava toku v rakouském Laabenbachu	12
Rozhovor s ředitelem závodu Horní Morava Ing. Davidem Fínou	13
Fotosoutěž 2011	14
Den mokřadů	18
Anketa: Máte osobní vztah k nějaké přehradě a proč?	19
Aktuálně ze závodu Dyje	20
Aktuálně ze závodu Střední Morava	21
Aktuálně ze závodu Horní Morava	22
VH třícítka, Košť vín	23
Představujeme VH laboratoře Povodí Moravy, s.p.	24
PPO Uherské Hradiště	25
PPO Pobečví	26
Seriál: Bezpečnost práce na pracovišti	27

Zpravodaj vydává: Povodí Moravy, s.p., Dřevařská 11, 601 75 Brno, IČ: 70890013

email: info@pmo.cz, www.pmo.cz

Registrováno: MK ČR ev. č. MK ČR E 15897, ISSN 1803-666X

Redakční rada: Ing. Jiří Macík, Bc. Veronika Slámová, Ing. Michaela Juříčková, Ivana Frybortová, Mgr. Dušan Kosour

Grafické zpracování: Pavel Had TVM Produkce

Foto: Eva Holásková, Zamyšlený rybář (titulní strana), Ing. Veronika Šimečková, Kapka rosy (str. 28)

Náklad: 1 000 ks, vychází čtvrtletně, rozšiřováno zdarma, vydáno v Brně, březen 2012

Rok 2012 nebude jednoduchý, ale Povodí Moravy jej určitě zvládne

Vážené kolegyně a kolegové, milí čtenáři,

před nedávnem jsem odpovídal jednomu z tuzemských měsíčníků na dotazy, které se týkaly historie, současnosti i budoucnosti našeho podniku. Byla to velmi zajímavá příležitost sdělit, byť i ve zkratce, široké veřejnosti některé aktuální informace o činnostech Povodí Moravy. Posuďte sami.

Podnik má nyní bezmála sedm stovek zaměstnanců a po loňském zrušení Zemědělské vodohospodářské správy jejím zakladatelem vykonává péči o převzatý majetek v objemu 3,7 miliardy korun a 11 000 kilometrů vodních toků. Povodí Moravy přitom není a nebude výrobní společností, orientovanou jednoznačně na profit. Jejím posláním je být kvalitní servisní organizací pro veškeré své partnery a vykonávat správu toků, svěřených zakladatelem, tedy státem přes Ministerstvo zemědělství ČR. Za rok 2011 máme předběžně hospodářsky dobré vyhlídky a neočekáváme výrazné výkyvy u sledovaných ukazatelů ani na jednu ze stran.

I přes ekonomickou recesi nás v letošním roce čeká řada stavebních akcí, ať už nových

nebo dokončení těch z předcházejících let. V tuzemsku dosud nebyvalou rekonstrukcí projde hráz na vodním díle Plumlov. Stejná akce čeká i hráz na Karolince. Definitivně se také dotěžily sedimenty z nádrže v Luhačovicích a pokračovat budou také opatření, která již výrazně zlepšila kvalitu vody na Brněnské přehradě. Tamní eliminace výskytu sinic patří k současným stěžejním projektům, kdy veškerá opatření za téměř 144 milionů Kč hradí Státní fond životního prostředí. Práce na přehradě jsme zahájili v roce 2008, poběží do konce roku 2012 a poté zde musíme alespoň pět let udržet dosažené hodnoty kvality vody. Za dobu činnosti opatření se rapidně zlepšila jakost vody, což oceňuje veřejnost i zástupci příslušných městských částí.

Loni se v Povodí Moravy uskutečnil procesní audit, po jehož ukončení máme již nyní představu, co zlepšovat. Počátkem letošního roku jsme spustili nové webové stránky povodí s intuitivní navigací, kde zákazníci snáze zjistí veškerou naši nabídku směrem k nim. Dočkali jsme se i změny loga, které se stane pilířem pro vytvoření nového

vizuálního stylu celého podniku. Z loga se pak odvíjí i nový grafický manuál. Změnou už prošly nebo ještě projdou například hlavíčkové papíry, vizitky, powerpointové prezentace či polepy aut.

Závěrem bych chtěl konstatovat, že obrazem naší činnosti a našeho snažení je zlepšující se mediální i odborná pověst státního podniku, což je důsledkem profesionálního přístupu všech zaměstnanců k jejich práci. Prosperující firmu lze přitom vést s úspěchem jen za té podmínky, že má kvalitní tým. A ten na Povodí Moravy zcela jistě je.

Ing. Radim Světlík
generální ředitel
Povodí Moravy, s.p.

Klimatická změna:

Adaptační opatření zasáhne všechny obory

„Největším skutečným nerostným bohatstvím každého státu není ropa ani zlato, ale půda a voda.“ (V. Cílek)

Na stránkách médií se v poslední době stále častěji hovoří o fenoménu, zvaném klimatická změna. I když ji lze předpokládat, její přesné příčiny nejsou zatím zcela známy. Může zde docházet ke kombinaci vlivů přírodních cyklů a lidské činnosti, například produkce skleníkových plynů. V každém případě se objevují **první projevy klimatických změn**, ať už zvyšování průměrné teploty vzduchu a moří, zvyšování obsahu vody ve vzduchu, úbytek vody vázané v ledovcích nebo tání půdy v polárních oblastech. Výsledkem je růst extremity počasí.

„Z archívů je patrné, že například průměrná roční teplota v Praze - Klementinu vzrostla během 100 let přibližně o dva stupně Celsia,“ připomíná vedoucí útvaru vodohospodářského plánování Povodí Moravy, s.p. Ing. Miroslav Foltýn.

PŘÍČINY PROBLÉMŮ S PŘÍRODNÍMI ÚKAZY SE ČASTO HLEDAJÍ JINDE, NEŽ JSOU

V tuzemských podmínkách lze vysledovat postupný růst teploty vzduchu, přičemž roční úhrn srážek zůstává přibližně stejný jako dosud. Stále více je znát změna rozložení srážek v roce, tedy více srážek mimo vegetační období, přičemž v létě se objevují delší období vysokých teplot bez srážek. Česká republika je přitom na atmosférických srážkách zcela závislá, jelikož **žádná velká řeka do země nepřítéká**. Je nutné se tedy zabývat otázkou, jak vzniklé problémy řešit. Narušování přírodních energetických toků a koloběhu vody nejsou jen činnosti ryze technického rázu, ale také společensko-etick-

kým stavem moderní společnosti. „Odcizení od přírodních zákonitostí a nesprávné ekonomické tlaky vedou lidi k neetickému chování ke svému vlastnímu životnímu prostředí,“ upozorňuje Miroslav Foltýn.

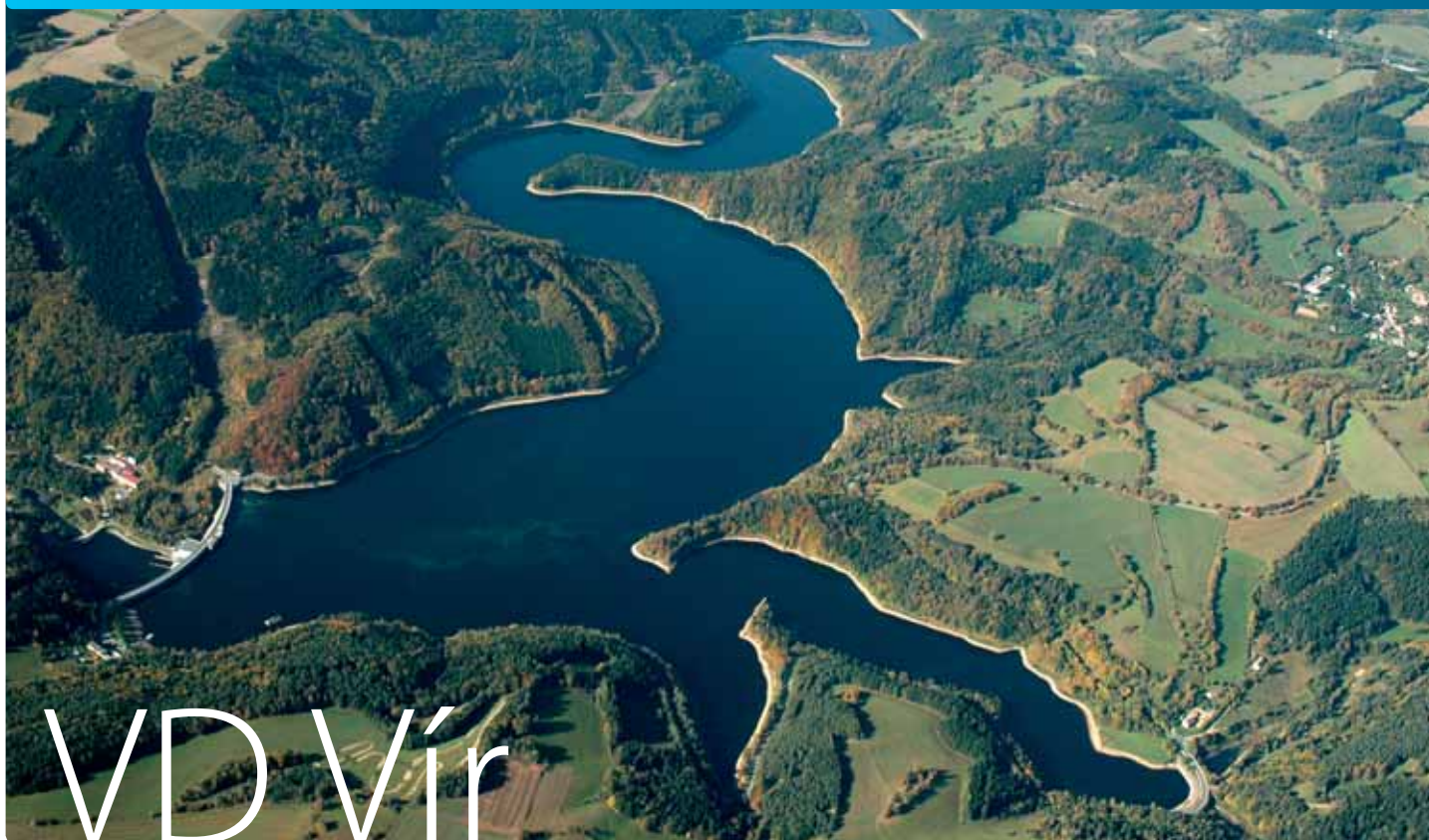
Moderní člověk je odtržený od přírodního prostředí a jeho vnímání přírodních souvislostí omezuje výchova, vzdělávání, současný životní styl a sdělovací prostředky. Krajinu a přírodu vnímají, hlavně lidé z měst, jen romanticky pouze jako prostor pro relaxaci a sportování. Závislost na přírodě si uvědomují až tehdy, když nastanou problémy jako povodně, vichřice nebo sucho. A konečně **příčiny katastrof lidé hledají jinde, než skutečně jsou**. Například za povodní v činnosti správců vodních toků namísto toho, že domy jsou nevhodně postavené v záplavovém území. „Adaptační **opatření proti suchu a nedostatku vody** i proti **povodním** musí být prováděna ve všech odvětvích hospodářských činností,“ je přesvědčen Miroslav Foltýn.

Adaptační opatření směrem ke snižování spotřeby vody má však podle odborníků své meze a hranice. Zemědělství naopak bude při pokračujícím trendu

vývoje klimatu své požadavky stále zvyšovat. V případě naší země tak přichází v úvahu posilování vodních zdrojů, tedy zadržování vody ze srážek. Existují dvě možnosti. Buď vhodné využívání krajiny, zaměřené na zpomalení odtoku vody nebo akumulace povrchové a posilování zdrojů podzemní vody. Jednou z možností je při urbanizaci zavádění účinných systémů hospodaření s vodami srážkovými.

ADAPTAČNÍ OPATŘENÍ ZASÁHNOU NEJVÍCE ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

Pravděpodobně **nejvýznamnějším oborem** bude **zemědělství**, protože se provozuje na rozsáhlé ploše státu, má krátké produkční období, probíhá na jednom z neobnovitelných zdrojů, půdě a mělo by zajistit naši potravinovou soběstačnost. Mezi nepříznivé vlivy zemědělství na vodu patří nevhodné rozčlenění půdy na velké výrobní bloky, pěstování stanovištně nevhodných plodin a používání technologií nevhodných pro dané podmínky. To vede k ochuzování půdy o humus, redukci biologického oživení a s nevhodným hnojením a používáním pesticidů k celkovému snižování úrodnosti půdy.

Obor zřejmě **nejvíce dotčený** i **malými změnami klimatu bude lesnictví**. Také se provozuje na rozsáhlé ploše a druhová skladba současných lesů je historicky zaměřena na produkci smrku jako ekonomicky výhodné dřeviny, mimo její optimální stanoviště. Dlouhá produkční doba neumožňuje rychlou změnu. Mezi časté nepříznivé vlivy lesního hospodaření na vodní bilanci patří nevhodné rozčlenění lesů, používání technologií nevhodných pro místní podmínky a také v nevhodnou dobu, jejichž výsledkem je narušování lesní půdy a nadměrná eroze půdy.

V oblasti správy vodních toků patří mezi adaptační opatření **obnovování přírodního stavu** vodních toků, což je však dlouhodobé a značně omezené zejména dosavadním využitím pobřežních pozemků a vlastnickými a majetkoprávními vztahy. Je patrné, že podstatná část činností správy vodních toků spočívá v odstraňování nepříznivých vlivů po nevhodném využívání krajiny jinými obory. „Je to klasické **odstraňování následků** a **nikoli řešení příčin**,“ varuje odborník. Pro udržení dosavadní jakosti vod bude také nutné dále zlepšovat čištění odpadních vod a omezo-

vat i nyní méně významné zdroje difúzního znečištění vod.

„Společným jmenovatelem všech vhodných adaptačních opatření je **využívání území**, což je především úkol územního plánování a pozemkových úprav. Nejslabším článkem je vždy člověk, sledující své krátkodobé a lokální zájmy,“ zdůrazňuje Miroslav Foltýn.

NEJSLABŠÍM ČLÁNKEM U PROTIPOVODŇOVÉ OCHRANY JE ČLOVĚK

Významným přírodním fenoménem ohrožujícím životy osob a veřejný i soukromý majetek zpravidla vysokých hodnot jsou **povodně**. Opatření proti nepříznivým dopadům povodní lze rozdělit na preventivní, technická a přírodě blízká. Jejich provádění je situováno **přibližně na stejných územích**, kde by se měla odehrávat opatření ke snižování nebezpečí sucha. Společným jmenovatelem všech vhodných opatření proti povodním je opět **využívání území**, což je opět úkol územního plánování a pozemkových úprav. I tady je nejslabším článkem člověk, zde jako vlastník nebo uživatel staveb i pozemků.

„Opatření na ochranu před povodněmi

i suchem jsou v podstatě obdobná a dají se shrnout do termínu **trvale udržitelné užívání krajiny**,“ míní Miroslav Foltýn. Hlavním úkolem v dnešní době je podle něj ochrana dosavadních vodních zdrojů. Zajištění ochrany se týká především zdrojů pro přípravu pitné vody. Paradoxem ochrany vod je ochrana zdrojů vody pro lidi před lidskou činností.

Úkolem pro budoucnost s přesahem do současnosti je zajistit v případě rostoucího deficitu vody možnost zřizování nových zdrojů vody ať už povrchové nebo podzemní. Musí se přitom vycházet z principu předběžné opatrnosti, který sleduje i Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod, schválený v září 2011 ministerstvy zemědělství i životního prostředí.

V každém případě lze souhlasit s tím, že každé uskutečněné opatření, vedoucí k obnově přirozeného koloběhu energie a vody v krajině, je přínosem. „Žádné opatření na ochranu však není dokonalé, může jen **do určité míry omezovat** nepříznivé vlivy povodní a sucha,“ uzavírá vedoucí útvaru vodohospodářského plánování Povodí Moravy.

Ing. Miroslav Foltýn a Ing. Jiří Macík

Rapotín

Řeku Desnou zklidní přírodě blízká protipovodňová opatření

Obec Rapotín ve spolupráci s obcemi Víkřovice, Petrov nad Desnou a Povodím Moravy, s.p. připravují společně projekt přírodě blízkých protipovodňových opatření na řece Desné. Návrh vyplývá z koncepční ochrany sídel této oblasti a jejich základním prvkem budou tři revitalizační, ale i odlehčovací ramena toku či stavba ochranných hrází a zídek. Jedním z významných opatření bude i polder Sobotín, který pojme v případě potřeby až 870 000 m³ vody. TENDR NA ZPRACOVÁNÍ PROJEKTU MÁ BÝT UZAVŘEN V BŘEZNU 2012.

RAPOTÍN – Přírodě blízká protipovodňová opatření připravují na řece Desné ve svých katastrálních obcích Rapotín ve spolupráci s obcemi Víkřovice, Petrov nad Desnou a státním podnikem Povodí Moravy. Počítá se s financováním z Operačního programu životního prostředí, ze Státního fondu životního prostředí, stejně jako u dalšího protipovodňového opatření, kterým je již pozemkově připravovaný polder Sobotín. „Riziko povodní na Desné se ve jmenovaných třech obcích ukázalo jako největší,“ vysvětlil generální ředitel Povodí Moravy Ing. Radim Světlík. S jednotlivými starosty již podepsal smlouvu o spolupráci při přípravě a realizaci celého projektu.

Základním prvkem návrhu je vybudování tří revitalizačních ramen souběžných s tokem Desné, které převedou část povodňového průtoku a tím výrazně sníží hladinu řeky. Jedná se o úsek od jezu v km 14,231 po most v km 16,840. Zásahy do vlastního koryta Desné tak

budou minimální a zahrnou výstavbu takzvaných berem proměnné šířky a doplňujícího ohrázení. „Jedná se o území s velmi zahuštěnou zástavbou, kde každá povodeň přináší velké rozlivy,“ upozornil starosta Rapotína Ing. Pavel Žerníček.

TENDR NA ZPRACOVÁNÍ PROJEKTU MÁ BÝT UZAVŘEN V BŘEZNU 2012. Povodí Moravy do něj mimo jiné navrhuje vybudování odlehčovacích revitalizovaných ramen s biotopy, ochranných hrází a zídek, rozšíření berem koryta Desné nebo přeměnu pevného jezu na vakový s vybudováním rybochodu. Na řadu přijde i rekonstrukce dvou nekapacitních mostů. „Celý takto navrhovaný projekt je připravován na podání žádosti o dotaci z Operačního programu životního prostředí a Státního fondu životního prostředí,“ doplnil ředitel závodu Horní Morava Ing. David Fina.

Koncepční studii ochrany sídel na toku Desná nechal vypracovat státní podnik Povodí Moravy v roce 2009 zhruba za dva miliony korun. Po její prezentaci se však některá opatření ukázala ze strany obcí jako těžko realizovatelná s významným zásahem do jejich rozvoje. Výsledkem společného projednávání a připomínek z roku 2011 byla dohoda o aktualizaci, kterou již Svazek obcí údolí Desné smluvně zadal. Z této studie vzejde reálná a pro obce přijatelná úroveň protipovodňové ochrany.

„Po projednání aktualizované studie se všemi obcemi dohodne postupně správce toku opět ve spolupráci s obcemi termíny a postupy

k realizaci jednotlivých opatření,“ přiblížil předseda komise životního prostředí obce Rapotín Ing. Ondřej Kopp.

Jednou z významných staveb zahrnutých v koncepci bude polder Sobotín, který od roku 2011 pozemkově připravuje Pozemkový úřad v Šumperku v rámci takzvaných komplexních pozemkových úprav. Před dvěma lety nechalo Povodí Moravy zpracovat studii a loni i zaměření lokality a částečný geologický průzkum. „Letos v březnu zadáme zpracování projektu, který má být do srpna hotov,“ připomněl Radim Světlík. Polder má mít podle něj objem 870 000 m³, délka hráze pak dosáhne 850 metrů a její maximální výška 11,5 metru. Investorem stavby bude státní podnik Povodí Moravy.

Při řešení protipovodňových opatření na Desné je nutná velmi úzká spolupráce mezi obcemi a správcem toku. Odtokové poměry se zde totiž kvůli přírodním podmínkám musí řešit jako celek. Jen škody na vodohospodářském majetku a korytě tu přitom v letech 2007 a 2010 dosáhly v souhrnu s tokem Hučivé Desné 37,6 milionu korun, přičemž je podle metodik nebylo možné hradit z dotačních titulů Ministerstva zemědělství. K likvidaci škod a řešení oprav tedy muselo Povodí Moravy využívat vlastní prostředky. Jen v letech 2010 a 2011 to bylo celkem na jedenácti lokalitách. „Řeka Desná pro nás byla v rámci financování z vlastních zdrojů prioritní oblastí,“ uzavřel David Fina.

Ing. Jiří Macík

Ledová masa na Bečvě

Foto: Mgr. Dušan Kosour

Bečvou prošla největší masa ledu za posledních 30 let

Na konci února využili vodohospodáři zvýšených průtoků k odstranění asi pětakilometrového ledového zátarasu z řeky Bečvy v Teplících. Ledová masa v odhadovaném objemu asi 250.000 m³ prošla bez problémů směrem na Týn, Lipník nad Bečvou a Přerov až do řeky Moravy. Na akci spolupracovali s Povodím Moravy povodňové komise, hasiči, policisté i strážníci.

HRANICE NA MORAVĚ – Vlivem intenzivní oblevy v noci na středu 29. února se zvýšily průtoky na Vsetínské i Rožnovské Bečvě, Senici i dalších tocích. Pracovníci státního podniku Povodí Moravy tak již v ranních hodinách vyjeli k několika ledovým zátarasům na horních částech jmenovaných řek a řešili také lokální nápěch ledových ker ve Vsetíně. Až do čtvrtěčních ranních hodin pak odstraňovali na Veličce v Hranicích ledové kry z horní části toku, které ohrožovaly zástavbu ve městě a přilehlou silnici I/35.

„Museli jsme zde nasadit těžkou techniku a požádat o spolupráci při zastavení dopravy také policisty,“ přiblížila vedoucí provozu Valašské Meziříčí Ing. Pavlína Burdíková.

Vzhledem ke středeční oblevě předpokládali vodohospodáři i chod rozsáhlého ledového zátarasu v délce asi pěti kilometrů, který se od soboty po menší oblevě vytvořil v korytě Bečvy v Teplících. Právě zvýšený průtok

na úrovni asi 90 m³/s, procházející korytem Bečvy, spolu s manipulací na jezu v Hranicích vedly v odpoledních hodinách k nalámání ledové celiny průměrné tloušťky 50 centimetrů ve vzdutí jezu. Ledové kry ze zátarasu poté bezpečně odešly z Teplíc nad Bečvou a Hranic směrem na Týn, Lipník nad Bečvou a Přerov až do řeky Moravy. Pro případné komplikace mělo Povodí Moravy připraveny tři bagry k okamžitému zásahu.

Při nárazu povodňové vlny do konce ledového zátarasu se u obce Ústí rozlila voda spolu s krami do inundačního území, ve kterém se také bohužel nachází sportovní areál obce. Rodinné domy zde však zatopeny nebyly. K bezproblémovému odchodu celé ledové masy vedla zkušenost a trpělivost vodohospodářů v součinnosti s povodňovou komisí města Hranice a Lipníku nad Bečvou. Odhadovaný objem asi 250 000 m³ patřil k největším za poslední tři desítky let.

Pracovníci Povodí Moravy v součinnosti s obcí a hasiči ve večerních hodinách odstraňovali také ledovou bariéru na Bystřičce nad přehradou. „Práce na odstranění zátarasu pokračovaly i ve čtvrtek 1. března,“ uzavřela Pavlína Burdíková s tím, že se řešila i situace s ledy nad Lužnou na toku Senice.

Ing. Jiří Macík

VYMYSLILI JSME...

V OLOMOUCI VYROBILI PROTOTYP ROZMRAZOVACÍHO ZAŘÍZENÍ

OLOMOUC – Pracovníci závodu Horní Morava v Olomouci v únoru zkonstruovali a vyrobili netradiční **prototyp rozmrazovacího zařízení** na stavidlové konstrukce. S úspěchem jej pak vyzkoušeli při nedávných hlubokých mrazech, při nichž se zamrzlé uzávěry stávaly v případě potřeby nemanipulovatelné. K těmto situacím docházelo hlavně na menších jezích, které nejsou vybaveny zařízením pro vyhřívání, například v Chomoutově. „Rozmrazování stavidel a jejich bočního vedení se tak stávalo téměř každoročním problémem a nejlépe se přitom osvědčila teplá voda,“ konstatoval jeden z tvůrců novinky Miroslav Čohan. Konkrétně na jmenovaném jezu se podle něj při rozmrazování stavidel používala **horká voda z teplárny Olomouc**, přivážená na objekt v cisternových automobilech. Jinde se voda ohřívá ve varných kotlech, v nichž se topí dřevem. Ohřev vody je však zdoluhavý a množství získané vody je omezené. **Manipulace s horkou vodou**, přenášenou mnohdy na namrzlé lávce ve vědrech, je **nebezpečná** a hrozí riziko pádu a opaření osob. Trojice pracovníků Povodí Moravy proto navrhla jednodušší způsob ohřevu vody s pomocí elektřiny. Princip ohřevu vody je napodobení funkce elektrického průtokového ohříváče, přičemž těleso ohříváče je opatřeno dvěma kusy topných těles o výkonu 2 x 7,5 kW. „Pro zvýšení účinnosti a k dosažení co nejteplejší vody jsme vyzkoušeli způsob předeohřevu,“ popisuje Miroslav Čohan. Ohřátou vodou na teplotu zhruba 40 °C se napustil **umělohmotný sud o objemu 100 litrů**. Poté z něj čerpadlem přecházela předeohřátá voda přes elektrický ohříváč, kde se opětovně ohřívala na teplotu okolo 70 °C. Během zkušebního provozu se spotřebovalo **asi 100 litrů teplé vody**, které stačilo k odstranění ledových zmrzlek, vytvořených na jednom stavidle okolo hřebenových tyčí a bočního vedení natolik, aby bylo možno s tabulí pohnout. **Rozmrazování** včetně instalace čerpadla a předeohřevu vody do sudu **trvalo asi jednu hodinu**. Na výrobě netradičního, ale jinak hojně medializovaného zařízení, se dále podíleli Karel Čeleda a Pavel Skála. Použitý materiál podle jejich kalkulace jen o málo přesáhl tři tisíce Kč. Úspory především na lidské práci jsou však mnohonásobně vyšší.

Miroslav Čohan
technolog ZHM

V zátopě střední nádrže VD Nové Mlýny opravili plynovod

Při revizi plynovodu, který vede přes zátopu střední nádrže, zjistil jeho provozovatel ve dvou místech závady, které stavbaři na podzim roku 2011 opravili. Vlastní oprava v obou lokalitách v celkové délce asi 20 metrů spočívala ve výměně části potrubí pod vodní hladinou. Pro technické zajištění sloužila montážní jáma o rozměrech 9 krát 14 metrů z ocelových štetovnic, zaberaných do dna a do hloubky asi 13 metrů. Stavbaři museli dopravit potřebný materiál o velké tonáži i rozměrech do objektu staveniště, zřízeného na pozemcích vodního díla. To vše na území střední nádrže, která je přírodní rezervací a ptačí oblastí. Původní záměr investora pře-

kládat materiál o velké hmotnosti na hrázi střední nádrže pracovníci Povodí Moravy sice odmítli, ale prosadili jiné místo na přirozeném břehu u odvodňovací čerpací stanice Svratka. Zde byl zřízen provizorní přístav pro překládku štetovnic a potřebné mechanizace. Ve střední nádrži, kde se však výrazně ukládají splaveniny, pak bylo nutné vyhloubit ve dně půl metru hluboký a dva kilometry dlouhý plavební koridor pro těžké dopravní a montážní pontony. Vlastní práce na opravě plynovodu přes střední nádrž trvala tři měsíce a byla náročná nejen na provedení, ale i na přípravu, které se naši zaměstnanci aktivně zúčastnili. Z akce má přínos i Povodí Mo-

ravy. Vyhloubení plavebního koridoru totiž vyřešilo i problém s přítokem vody k čerpací stanici v době napouštění Pouzdřanského rybníka.

Ing. Jiří Macík

Oprava plynovodu na dně VD Nové Mlýny

Bobři na Nových Mlýnech

Bobr evropský byl v minulosti jedním z nejrozšířenějších savců. Postupně se však stal nežádoucím druhem a byl u nás už v 18. století vyhuben. V 80. letech minulého století zaznamenal jih Moravy jeho plošné šíření na všech vodních plochách, kde ale v intenzivně obhospodařované krajině dochází k **nejčastějším střetům** mezi vlastníky a zákonnou ochranou bobra. Kvůli jeho hrázím tak nemohly odvodňovací kanály VD Nové Mlýny při zvýšené hladině plnit svou funkci a okolní pozemky se zamokřovaly. Jejich majitelé žádali Povodí Moravy o nápravu, která je ale vzhledem k přísné legislativě velmi složitá. Variant bylo několik. Odstřel nebylo možné prosadit a navíc by uvolněné lokality obsadili vzápětí noví jedinci. Druhým opatřením bylo drénování, tedy osazení plastového potrubí do tělesa bobří hráze a snížení hladiny vody před ní. Účinnost ale snižovaly ucpávky listím a větvemi na sání, navíc bob-

ři vybuďovali nad i pod původními hrázemi nové a ty původní zatopili.

Nejúčinnějším řešením se nakonec ukázalo prosté rozebrání hráze bagrem a odvoz materiálu od vodního toku. Loni na jaře jsme takto provedli 23 zásahů převážně u dolní nádrže v úsecích Milovice – Pavlov a Strachotín – Šakvice. Jeden zásah byl v lokalitě Křivé jezero pod správou CHKO a další pak u čerpací stanice Strachotín. Zásah je třeba i několikrát opakovat, než se bobr odstěhuje jinam. U Milovic jsme museli hráze odstranit dvakrát, jelikož bobr si je obnovil na původních místech. Na podzim pak bylo 10 zásahů, z toho 4 u Křivého jezera. Zde se také na žádost CHKO odstranily jen 2/3 hráze, ale bobr se choval podle očekávání a hráz si během 14 dnů obnovil v plném rozsahu.

I tak jednoduchý způsob představuje neúměrně **vysoké administrativní zatížení**, zvláště na chráněném území. Vyřízení všech povolení

trvá velmi dlouho a hráze je možné odstraňovat jen 4 měsíce v roce. PM však loni získalo dlouhodobou výjimku ze zákona a práce proto letos budou plynulejší. Usnadnit je má i opatření JMKÚ ze začátku letošního roku. Podle něj mohou oprávněné osoby bobří hráze odstraňovat pouze na ohlášení. Netyká se to sice území CHKO, ale i tak se sem řadí téměř celé VD Nové Mlýny a jeho okolí. Už nyní jsme vytipovali několik lokalit u Pasohlávek, Ivaně a Brodu nad Dyjí, kde snad budeme moci na jaře hráze odstranit už podle zmíněné legislativy.

Jindřich Grufík, DiS

úsekový technik provozu Dolní Věstonice

Bobří hráz v Pasohlávkách

Velké Meziříčí zahájí stavbu protipovodňové ochrany

Povodí Moravy, s.p. zahájí výstavbu protipovodňové ochrany města Velké Meziříčí. Spočívá mimo jiné ve zvýšení kapacity koryt toků Balinky a Oslavy včetně vybudování nábřežních zdí nebo zemních hrází. Zhruba za 170 milionů Kč, krytých dotacemi Ministerstva zemědělství a EU, bude město chráněno i před takzvanou stoletou vodou. Přípravná fáze je u konce a v nejbližších týdnech začne výstavba. Její součástí budou mimo jiné nová přemostění či přestavba pevného jezu na pohyblivý. „Obyvatelé města se potýkali s následky vysokých průtoků na řekách pravidelně, protože zástavba v intravilánu byla dosud chráněna před zhruba desetiletými průtoky,“ řekl starosta Velkého Meziříčí Ing. Radovan Necid. Podle něj bude PPO trvalou stavbou a má působit

v celém komplexu. Koryta Oslavy i Balinky se dočkají úpravy dna a odtěžení nánosů a stavba si vyžádá mimo jiné odstranění a novou stavbu mostu v areálu „nkt cables“, kde také stavbaři odstraní pevný jez a nad soutokem s Balinkou upraví Jeřábkův jez. „Stavby na obou sledovaných úsecích řek přesahují 3,2 kilometru,“ přiblížil generální ředitel Povodí Moravy, s.p. Ing. Radim Světlík s tím, že dílčí úseky staveníště na sebe navazují a mohou být budovány nezávisle na sobě. Rekonstrukce Jeřábkovy jezu spočívá ve snížení pevné přelivné hrany a doplnění vakovou hradící konstrukcí. Mezi další úpravy patří také zvýšení ocelových lávek na Oslavě i Balince nad úroveň hladiny návrhového povodňového průtoku. V místech, kde i přesto mohou povodně škodit, vzniknou

Oficiální název: Protipovodňová opatření Velké Meziříčí

Investor: Povodí Moravy, s.p.

Financování: Program MZe - Podpora prevence před povodněmi, II. etapa (č.129 120)

Dodavatel: výběrové řízení dosud není ukončeno

Termín zahájení: první pololetí 2012

Předpokládaný termín ukončení prací: červen 2013

ochranné zidky a zvýší se dosavadní nábřežní zdi. „Navržená opatření jsou v souladu se zájmy města, byla projednána i s památkáři a budou co nejméně rušit dosavadní dispozice,“ uzavřel velkomeziříčský starosta. Pracovat na prohrábkách koryta se bude v období nižších průtokových stavů s možností jejich ovlivňování vodní nádrží Mostiště.

Ing. Jiří Macík

Koruna hráze vodního díla Vranov projde zásadní opravou

Úplné uzavření koruny hráze vodního díla Vranov si pravděpodobně od října příštího roku vyžádá její kompletní rekonstrukce. Projekt zatím počítá se dvěma letními turistickými sezónami, po něž hráz nebude přístupná pro pěší i automobilovou dopravu. Předpokládané náklady na akci, která by měla skončit v květnu 2016, dosáhnou zhruba 70 milionů Kč. Stavbu si vyžaduje nevyhovující technický stav, zejména konstrukce přemostění přelivů.

Tříetapovými opravami povrchu návodního i vzdušného líce již prošla hráz VD Vranov v letech 2003 až 2005 a nutnou generálku nyní absolvuje po téměř 80 letech i její koruna. Zhotovitel by ji měl podle projektu opravovat postupně po úsecích. „Příjezd z obou

stran k hrázi bude možný, stejně tak zůstane zachován i provoz lodní dopravy od hráze z mol u levého břehu nádrže,“ uvedl ředitel závodu Dyje Ing. Jan Moronga. Projekt řeší kompletní rekonstrukci hráze včetně přemostění přelivů, mostních opěr, mostních závěrů i dosavadního zábradlí na obou stranách hráze. Opravou projdou i betonové plochy pod jeřábovou dráhou, osvětlení na koruně a také poškozené sanované plochy z roku 2005. „Nová a kvalitní izolace zajistí celou hráz z roku 1934 před povětrnostními vlivy,“ uvedl Ing. David Richtr ze společnosti VODNÍ DÍLA – TBD, která pro investora zhotovuje projekt. Termín a délku stavby podle něj jistě ovlivní řada okolností, například způsob financování, průběh výbě-

Předpokládané zahájení akce: říjen 2013

Předpokládané ukončení akce: květen 2016

Projekt: VODNÍ DÍLA - TBD, a.s.

Odhad nákladů: cca 70 milionů Kč bez DPH

rového řízení nebo nutnost prací na betonových konstrukcích v teplých měsících roku.

Ing. Jiří Macík

Oprava hráze začne na podzim 2013

Dvacátý ročník Světového dne vody v Mikulově

MIKULOV – Rada povodí Svratky uspořádala v Mikulově 21. března 2012 tradiční již dvacáté setkání vodohospodářů u příležitosti Mezinárodního dne vody. Organizací bylo po třech letech pověřeno Povodí Moravy. Jako každým rokem se na ní podílely i Brněnské vodárny a kanalizace, a.s., Vodárenská akciová společnost, a.s. a nově také Vířský oblastní vodovod, s.m.o. Letošním tématem byla „Voda a bezpečnost potravin“.

Smyslem tohoto motta je připomenutí, že na naší planetě žije sedm miliard lidí. Z nich více než miliardu sužuje hlad a žízeň. Statistiky říkají, že každý z nás vypije od 2 do 4 litrů vody každý den, ale většina vody, kterou „pijeme“, je vnořena v potravinách, které jíme. Produkce kila hovězího například spotřebuje 15 tisíc litrů vody, zatímco kilo pšenice „vypije“ jen 1 500 litrů. Jestliže miliarda lidí na zemi již žije v chronickém hladu a vodní zdroje jsou vyčerpány, nemůžeme předstírat, že tento problém

je „někde jinde“. Na všech krocích spotřebního řetězce, od výrobců ke konzumentům, se musí dělat akce k úsporám vody a k zajištění potravin pro všechny.

Dvacáté setkání se konalo pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje JUDr. Michala Haška a starosty města Mikulova Rostislava Koštiala. Slavnostní proslovy pronesli ředitelé všech čtyř pořadajících podniků: generální ředitel Povodí Moravy Ing. Radim Světlík, generální ředitel Brněnských vodáren a kanalizací Ing. Ladislav Haška, generální ředitel Vodárenské akciové společnosti Ing. Miroslav Klos a Ing. Tomislav Šmíd, ředitel Vířského oblastního vodovodu.

Den začal od 9.00, kdy se asi 230 účastníků rozdělilo do čtyř exkurzí. Na padesát účastníků zažilo první letošní plavbu po Nových Mlýnech. Valtické vinné sklepy poznali ti, kteří se rozhodli podívat do Křížového sklepa ve Valticích. Na programu byl dále výšlap na Svatý ko-

peček nad Mikulovem nebo prohlídka zámku. V odpolední části vystoupily i orientální tanečnice, které zavedly účastníky do zemí, kde lidé trpí nedostatkem vody. Překvapení si připravil také moderátor setkání Alan Novotný, herec Městského divadla v Brně. Ani letos neodešli vodohospodáři z Mikulova bez otisku. Finančním darem podpořili příspěvkovou organizaci Srdce v domě, která se stará o zdravotně postižené občany.

Veronika Slámová

Zámek Mikulov hostil vodohospodáře

Jak stavíme přírodě blízké opatření v Jezernici

JEZERNICE – Státní podnik Povodí Moravy zahájil opravy břehového opevnění a nátrží na řece Bečvě poblíž obce Jezernice. Škody, vzniklé po povodních v roce 2010, bude likvidovat s použitím zemních prací a takzvaných přírodě blízkých konstrukcí. Akce se skládá ze tří stavebních úseků, je rozložena na období nejpozději do října 2012 a přijde na 5,85 milionu korun. „Projekt respektuje ekologické postupy a stabilitu toku jako významného prvku v krajině,“ uvedl ředitel závodu Horní Morava Ing. David Fína. Loňské povodně podle něj poškodily dosavadní opevnění břehů a vzniklé nátrže pak na levém břehu ohrožují přilehlou

komunikaci. Projekt v konstrukcích počítá s kombinací lomového kamene a dřevní hmoty. V rámci vegetačních úprav pak s odstraněním náletové vegetace a zatravněním terénu po akci. Po ukončení zemních prací získají dotčené plochy také humusový povrch a vše doplní nová výsadba dřevin, konkrétně 1 250 kusů vrbových řízků, třicet kusů dubu letního o dvoumetrové výšce a 20 kusů o výšce 1,2 metru. Výstavbu může doprovázet mírné ovlivnění kvality vody, zejména kalením. „Tento stav ale bude krátkodobý bez negativního vlivu na ekosystém toku,“ vysvětlil Ing. Miroslav Pauch z investičního útvaru závodu Horní Morava.

Ke stavbám přírodě blízkých konstrukcí se podnik nerozhodl poprvé. Jednou z plně funkčních je například loňské opevnění levého břehu Dyje v obci Dyje vegetačním plůtkem o délce 215 metrů.

Ing. Jiří Macík

Řeku Bečvu čekají přírodě blízká PPO

Centrická rozsivka v nádrži Karolinka znamená prvonález v rámci České republiky

Karolinka je **nejkvalitnější vodárenská nádrž** ve správě Povodí Moravy. Navzdory její oligotrofii však existují důvody ke zvýšené pozornosti. Je to výskyt řas a sinic, které preferují eutrofii a eroze v povodí spojená s transportem anorganických částic do nádrže. Minimálně poslední tři roky je důležitou součástí biomasy fytoplanktonu centrická rozsivka *Cyclotella cf. delicatula*. **Jedná se pravděpodobně o první nález v České republice.**

Centrické rozsivky jsou jednou z nejdůležitějších složek fytoplanktonu nádrže. Mimo všeobecně rozšířený velký druh *Cyclotella balatonica* se od května do října v posledních letech vyskytují drobné rozsivky, které byly v roce 2011 vypáleny a určeny jako výše uvedený druh *Cyclotella cf. delicatula*. Tato drobná centrická rozsivka tvoří významnou součást biomasy v posledních

minimálně třech letech (dříve nebyly centrické rozsivky v Karolince pravidelně vypalovány a byly určovány většinou jako *Cyclotella comensis*). Byla objevena Hustedtem, který tento druh původně popsal v malém oligotrofním jezeře Seebachlacke u Kienberg–Gamingu v Dolním Rakousku. V posledních letech jsou její nálezy udávány rovněž ze Slovenska z rybníku u Dunajske Stredy a ze šterkových jam u Dunaje.

Status oligotrofie potvrzují nízké koncentrace celkového fosforu, chlorofylu *a*, biomasy fytoplanktonu, absence kyslíkových deficitů a rovněž složení fytoplanktonu. V nádrži se **nevyskytuje masový sinicový vodní květ** a také složení fytoplanktonu nejvíce odpovídá mezotrofním a oligotrofním vodám. Nicméně existují některé varovné signály, které naznačují, že tento příznivý stav není definitivní a neměli

bychom ho brát jako samozřejmost. Je to například občasný, byť ne masový, rozvoj sinic rodu *Microcystis*, výskyt některých indikátorů vyšší trofie (výskyt *Cyclostephanus dubius*) a konečně některé znepokojivé skutečnosti z historie biologického sledování nádrže (masový výskyt *Stephanodiscus hantzschii* popsaný Válkem v roce 1999).

Z uvedených důvodů je třeba nádrž i nadále podrobně sledovat a monitorovat i dopad lidské činnosti na stav povodí obou přítoků této nádherné vodní nádrže.

Mgr. Rodan Geriš, Mgr. Dušan Košour
útvary VH laboratoří a VH plánování

Návrh na vyhlášení přírodní památky Nová Říše

Vodárenská nádrž Nová Říše ve správě Povodí Moravy, s.p. by se měla od letošního roku stát přírodní památkou. Ze zveřejněného návrhu na vyhlášení vyplývá, že zvláště chráněné území je zřizováno kvůli republikově unikátní populaci silně ohroženého rybního druhu **sekavce podunajského** (*Cobitis elongatoides*). „V této kvalitní nádrži má ideální podmínky a skvěle se mu daří díky péči státního podniku Povodí Moravy o nádrž a její rybní obsádku,“ vysvětluje Dušan Košour z útvaru vodohospodářského plánování. Optimální prostředí pro sekavce představují příbřežní partie s jemným písčitochlinitým a písčitojilovitým substrátem s případnými řasovými nárosty. Druh vytvořil postupně v průběhu zhruba 10 let velmi početnou skupinu okolo **10 000 jedinců**,

což představuje stabilní, největší a pravidelně se reprodukcující populaci v České republice.

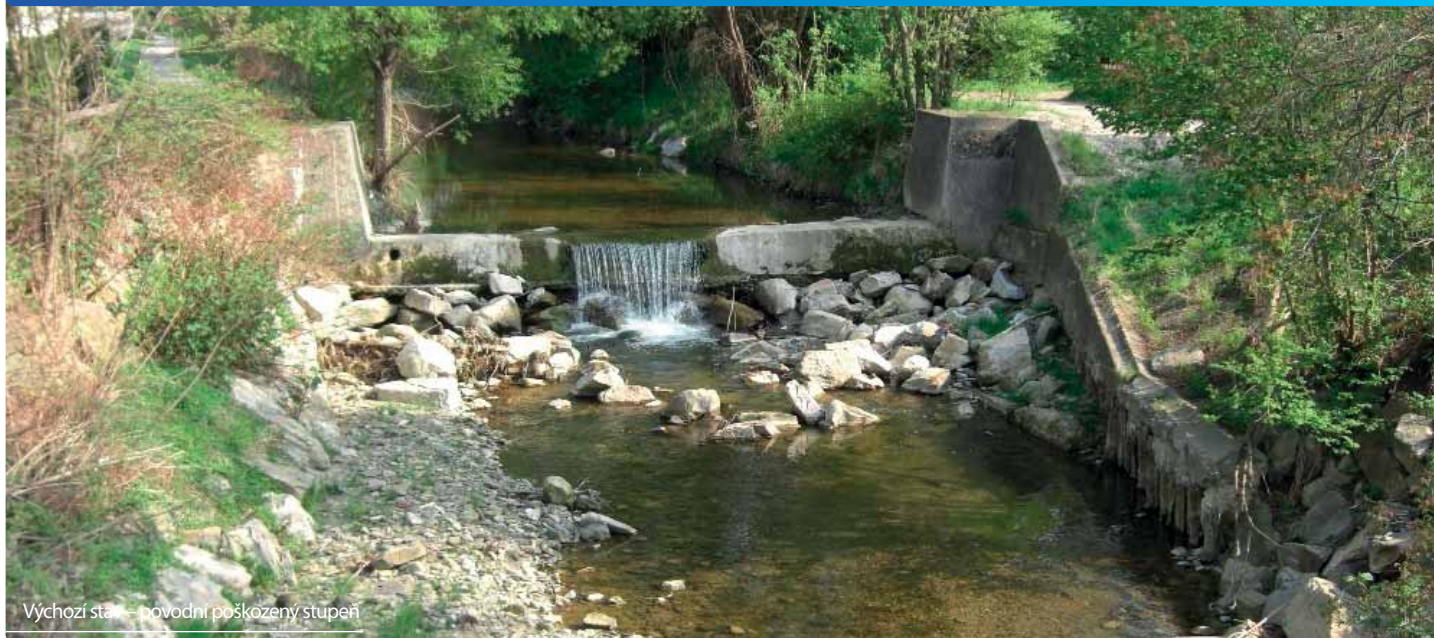
Dalším významným druhem, který je zastoupen na území VD Nová Říše, je **rak říční**. Velká koncentrace tohoto kriticky ohroženého druhu je na hrázi, kde byla populace odhadnuta na několik set jedinců a proto lze tvrdit, že se v nádrži vyskytuje **několik tisíc raků** (monitoring Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický ve Vodňanech, 2007–2008). Rak říční nalézá na této lokalitě velmi vhodné podmínky pro svou existenci a je významným článkem zdejších ekosystémů.

V nádrži se vyskytují také další ohrožené druhy fauny, jako je **užovka obojková** či **skokan**

zelený. Rostlinné oživení nádrže je velmi pestré a na její velmi dobré jakosti se podílejí i porosty vodních rostlin, například rdest kadeřavý, rdest vzplývavý, stolístek klasnatý a lakušník. Na základě monitoringu lokality se ukazuje, že právě **lakušník je vhodným prostředím** pro sekavce; poskytuje mu zastínění a je následně zdrojem potravy po odumření organické hmoty, která pokrývá dno a vytváří „detrit“.

Vodárenská přehradní nádrž na Olšanském potoce u Nové Říše je asi sedm kilometrů od Telče. Do provozu byla uvedena v roce 1985 a celkem zadržuje 2,925 miliónu m³ vody. Maximální délka vzdutí přehradního jezera je 2 110 m při vodní ploše 51 hektarů.

Ing. Jiří Macík

Výchozí stav – povodňí poškozený stupeň

Trochu jiná úprava toku na rakouském Laabenbachu

Po dobrých zkušenostech s obdobným projektem na řece Große Tulln v obci Judenau z roku 2007 realizovali rakouští vodohospodáři další přírodě blízkou úpravu toku se začleněným lamelovým rybochodem na toku Laabenbach v obci Leitsberg.

Řeka Große Tulln je pravobřežní přítok Dunaje, který na 40 km délky od pramene až po ústí ve městě Tulln překonává převýšení 423 m. Na horním toku je nazýván Laabenbach. Povodeň v roce 2009 na Laabenbachu podemlela betonový stupeň v Leitsbergu, pocházející z původní regulace. Hrozilo jeho rozlomení a celková havárie stupně. Po jeho provizorním zajištění byl stupeň nahrazen novou úpravou toku s netradičně strukturovaným dnem.

Syn rakouského polesného Viktor Schaubberger (1885–1958) se ve své době zabýval mj. výstavbou a provozem kanálů pro plavení dřeva a jeho zásadou bylo, že napřed musíme přírodu pochopit („kapiieren“) a potom ji okopírovat („kopieren“). Jeho plavební kanál na stahování dřeva v hornorakouském Steyerlingu fungoval tak skvěle, že jej tehdejší rakouský ministr zemědělství zaměst-

nal jako říšského konzultanta pro plavební kanály.

Schaubberger se intenzivně věnoval také regulacím toků. „Řeku nelze regulovat jen jejími břehy, ale především v souladu s jejím tokem, musí se vycházet z vlastností tekoucí vody“. Varoval přitom před tehdy obvyklým napřimováním koryt a totálním odlesněním jejího okolí. „Zdravá řeka neteče přímo, ale má tendenci meandrovat“. Jeho názory ale byly na tehdejší dobu příliš převratné a narážely na odpor.

Převedením téměř zapomenutých Schaubbergerových myšlenek do praxe se začal zabývat Otmar Grober, pracovník okresní stavební správy ve městě Bruck an der Mur, působící jako poradce při zpracování projektu koncepce protipovodňové ochrany Große Tulln: „Právě pro tuto řeku umístěnou ve flyšové zóně jsou charakteristické malé minimální průtoky a naopak vysoké povodňové průtoky. Moje dlouhé působení ve vodním hospodářství mne naučilo, že s dynamickou energií vody je třeba pracovat a neškodným způsobem ji usměrnit.“ Groberem spoluvytvářený projekt proto obsahuje nejen ochranu břehů, ale především nově strukturované

Úprava toku Laabenbach s lamelovým rybochodem

Pohled po toku Laabenbachu na hotovou úpravu

koryto toku, které při vyšších průtocích pomáhá tlumit energii vody a při nízkých slouží zároveň jako efektivní rybochod.

Zda se tento záměr rakouským vodohospodářům podařil, lze asi nejlépe posoudit z přiložených fotografií.

Ing. Roman Gric

Vodařina mne vždy bavila, už na fakultě jsem měl jasno

Na Povodí Moravy pracuje téměř čtrnáct let a prošel mnoho pozic s různým odborným zaměřením. Ředitel závodu Horní Morava Ing. David Fína říká, že o své budoucí profesní dráze měl jasno už na fakultě.

Jak dlouho pracujete u Povodí Moravy a čím vším jste zde prošel?

Ve státním podniku Povodí Moravy pracuji od srpna roku 1998, čili téměř 14 let. Za tu dobu jsem tu působil na mnoha pozicích s různým odborným zaměřením. Od referenta vodohospodářského rozvoje přes plánování v oblasti vod, kdy jsme nastartovali tvorbu prvních Plánů oblasti povodí Moravy a Dyje, až k úseku generálního ředitele, což byla má velká zkušenost a první ve vedení podniku. Nakonec pracuji na závodech, dva roky na závodě Střední Morava v Uherském Hradišti a nyní třetím rokem na závodě Horní Morava v Olomouci.

Dá se říci, co jste prací pro podnik Vy osobně nejvíce získal?

V každé oblasti jsem měl možnost získat zkušenosti a vždy mě něčím obohatily. „Vodařina“ mne vždy bavila a už při výběru zaměření na stavební fakultě jsem měl jasno. Mohu také říci, že jsem měl i štěstí na nejbližší spolupracovníky, kteří mi především v prvních letech pomáhali při získávání praxe, čehož si hodně vážím.

Jste ředitelem závodu Horní Morava, který má mimo jiné na starosti PPO sídel v Pobečvíví. Zkuste popsat, jak se Vám daří se spolupracovníky její příprava?

Na závodě v současné době řešíme řadu významných akcí a v oblasti PPO je jednou z prioritních právě koncepce protipovodňové ochrany sídel v Pobečvíví. Do konce loňského roku se nám ji podařilo ve spolupráci se všemi obcemi navrhnout. Vycházeli jsme přitom ze zkušeností

z předchozích povodní a snahou bylo navrhnout nejen technická, ale v maximální míře i přírodě blízká opatření. Velmi důležité je, že s návrhem se ztotožnily všechny obce a právě ve spolupráci s některými z nich již teď běží příprava konkrétních opatření na základě této koncepční studie. Jedná se například o Přerov, Hranice nebo Týn nad Bečvou. Velmi pozitivně zde vnímám, že se podařilo většině zástupců obcí problematiku vysvětlit a zapojit je do procesu přípravy.

Povodně v roce 1997 byly fenoménem, který přesáhl i do dalšího století. Jaký z toho máte dojem a případné poučení do budoucna?

Povodeň 1997 po dlouhé době ukázala, co voda jako přírodní živěl umí. Do té doby se na to už zapomínalo, záplavová území se zastavovala, leckde byla opatření k zamezení výstavby u vodních toků nebo v záplavovém území vnímána jako omezování rozvoje obcí a podnikatelských záměrů. Od roku 1997 jsme povodňových stavů zažili několik a vnímání lidí se v tomto ohledu změnilo. I když někteří zapomínají...

Jednáte často se samosprávami obcí o stavbách protipovodňových opatření. Máte pocit, že starostové chápou snahu PM o eliminaci možných škod?

Dá se říci, že jednání se starosty obcí ohledně PPO jsou pro nás téměř každodenní záležitostí. V této souvislosti nám dá i teď mnohdy velké úsilí vysvětlit starostům či dalším zástupcům obcí, že je povinností vlastníků pozemků nebo obce zabezpečit v případě ohrožení ochranu před povodněmi. Právě oni musí zvážit, zda ochranu chtějí a pokud ano, jak si ji představují a co z toho pro ně plyne. My jako odborníci jim pak můžeme pomoci s návrhem či přípravou a podobně. Nikdo přece nemůže čekat, že do-

stane všechno „na zlatém podnosu“, nic pro to neudělá a ještě bude vše kritizovat, že měl jiné představy. Nicméně jsem rád, že za poslední roky si i většina starostů toto vše uvědomuje a spolupráce je pak mnohem lepší.

Jak Vaši činnost ovlivnila transformace ZVHS a přebírání drobných toků?

Převod správy drobných toků ze ZVHS na státní podniky Povodí a Lesy ČR považuji za správný krok. ZVHS jako příspěvková organizace neplnila a ani nemohla plnit funkci řádného správce vodních toků, což se také ukázalo na velmi špatném stavu přebíraného majetku. Vesměs se jedná o zanesené toky, neexistující či poškozené opevnění koryt apod. Ani některé přebírané vodní nádrže nejsou vůbec v dobrém stavu a například jednu z nich v Hluzově jsme museli z bezpečnostních důvodů ihned vypustit. U převzatých drobných toků se nyní snažíme zaměřit na takové akce, které jsme schopni zvládat vlastními kapacitami a vlastní technikou. Takto se nám za rok 2011 podařilo udělat více než padesát drobných zásahů a akcí a jsem rád, že to někteří občané i starostové také oceňovali.

Ing. Jiří Macík

Vyhodnocení **V. ročníku** fotografické soutěže

Ke dni 1. března 2011 vyhlásil státní podnik Povodí Moravy již pátý ročník fotografické soutěže, tentokrát na téma „**Život u vody i ve vodě**“. Do soutěže se přihlásilo **16 autorů** s celkovým počtem **181 fotografií**.

Pro porovnání – IV. ročníku se zúčastnilo 13 autorů se 125 fotografiemi (v roce 2009 to bylo 68 fotografií). Poděkování patří všem, kteří své fotografie do soutěže zaslali. Na základě pravidel soutěže se 19. ledna 2012 uskutečnilo vyhodnocení

všech došlých fotografií. Výběr byl velmi nesnadný. Hodnotící komise se tentokrát rozhodla udělit celkem šest cen. První, druhé a třetí místo, dále cenu generálního ředitele a dvě ceny redakční rady. Zde je přehled těch nejlepších.

1. MÍSTO:

Autor: Eva Holásková

Název díla: Zamyšlený rybář

Lokalita a datum vzniku:

Rybník Tovačov, říjen 2011

2. MÍSTO:

Autor: Ing. Veronika Šimečková

Název díla: Kapka rosy

Lokalita a datum vzniku:

Povodí Okluky, 29.05.2011

3. MÍSTO:

Autor: Vladimír Husák

Název díla: Rybník Medlov

Lokalita a datum vzniku:

Medlovka, rybník Medlov, březen 2011

CENA GŘ:

Autor: Eva Holásková

Název díla: Racci

Lokalita a datum vzniku:

Rybník Tovačov, říjen 2011

2 CENY REDAKČNÍ RADY:

Autor: Ing. Miroslav Foltýn

Název díla: Zrození

Lokalita a datum vzniku:

Nový Hrozenkov, 09.07.2011

Autor: Mgr. Dušan Kosour

Název díla: Leknín

Lokalita a datum vzniku:

Svratka, obora Holedná, červen 2008

Eva Holásková: Zamyšlený rybář

Eva Holásková: Racci

Vladimír Husák: Rybník Medlov

Veronika Šimečková: Kapka rosy

Miroslav Foltýn: Zrození

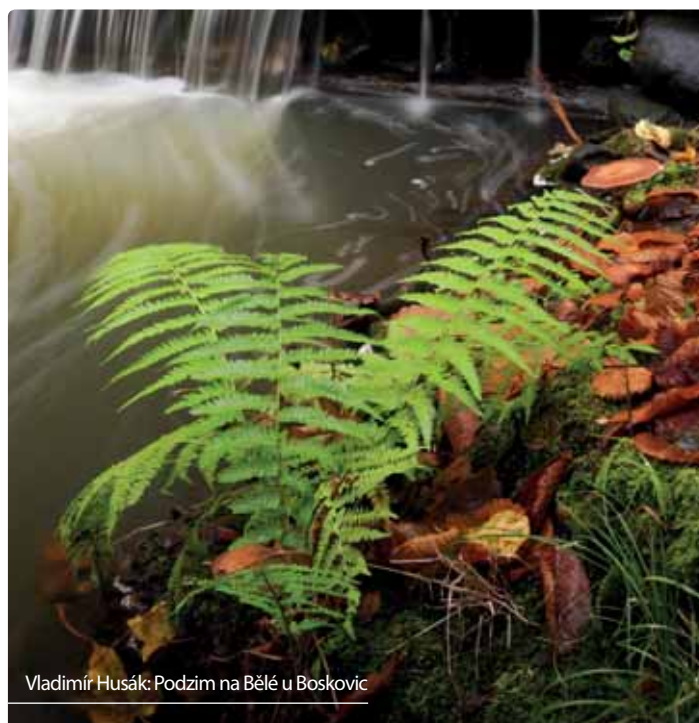
Dušan Kosour: Leknín

Tomáš Korbáč: Kapky

Dušan Kosour: Rosa na květině

Vladimír Husák: Podzim na Bělé u Boskovic

VYHLÁŠENÍ VI. ROČNÍKU FOTOGRAFICKÉ SOUTĚŽE

Státní podnik Povodí Moravy vyhlašuje ke dni 1. dubna 2012 pro všechny své zaměstnance a jejich rodinné příslušníky již VI. ročník fotografické soutěže. Téma tohoto ročníku zní: „Voda a potraviny pro všechny“.

Bližší informace naleznete ode dne vyhlášení na webových stránkách PM – www.pmo.cz

Mokřady ve světě mají rozlohu přes 190 milionů hektarů, u nás jich je dvanáct

Světový den mokřadů se každoročně slaví 2. února, při výročí podpisu Ramsarské úmluvy z roku 1971. Úmluva byla předložena mezinárodní organizací UNESCO v íránském Ramsaru a vznikla na základě potřeby **chránit mokřadní ekosystémy** na celé planetě, rozpoznávat jejich funkci a zastavit jejich degradaci. Dle úmluvy mají členské státy povinnost vyhlásit alespoň jednu chráněnou mokřadní lokalitu mezinárodního významu a ostatní mokřadní systémy chránit na základě národní legislativy.

Současný počet účastnických států činí 160 a **na celém světě se nachází 1994** chráněných **lokalit** o celkové rozloze přes 190 milionů hektarů. Zemí s největším počtem vyhlášených míst je Spojené království (168 lokalit), zemí s **největší chráněnou plochou je Kanada** (přes 13 milionů ha). Největší ramsarskou lokalitou je pralesní mokřad Ngiri-Tumba-Maindombe v povodí Konga o celkové rozloze přes 6,5 mil. hektarů, což představuje více než 80 % plochy České republiky. Ta nyní chrání 12 mezinárodně významných mokřadů o celkové

rozloze 56 600 ha. Na území spravovaném Povodím Moravy, s.p. se nalézají ramsarské mokřady čtyři, a to Lednické rybníky, Litovelské Pomoraví, Mokřady Dolního Podyjí a Podzemní Punkva.

Dnešní Světový den mokřadů byl uspořádán na téma Mokřady a cestovní ruch: Báječný zážitek, s podtitulem **Zodpovědný turismus podporuje mokřady i lidi**. Konference na toto téma se následně uskuteční v červenci tohoto roku v rumunské Bukurešti.

Turistika směřovaná do mokřadních oblastí je **pozitivní**, pokud je konána **citlivě**. Návštěvníci se dozvídají o nutnosti ochrany, užitečnosti i kráse mokřadů a zároveň přinášejí peníze potřebné pro péči o chráněné území. Turistický průmysl vytváří pracovní místa, která zde vzhledem k nařízeným omezením často chybí. Turistika je spjata i s moravskými mokřady, jsou důležitou součástí nejnavštěvovanějších turistických destinací na jihu Moravy.

Z hlediska vodohospodářského je péče o mokřadní systémy problematická. Lito-

rální mokřady na nádržích **nesnesou větší výkyvy hladiny**, mokřady kolem břehů řek zase zanikají s výstavbou podélných hrází, které brání v transportu vody mezi řekou a okolím. Může tak dojít ke střetu s funkcí protipovodňovou nebo retenční. Tam, kde je to možné, by však měly být mokřady udržovány a na vhodných lokalitách případně nově budovány. Mokřad má nejenom estetický či ekologický význam, ale při delší době zdržení redukuje množství živin a organických látek, čímž pomáhá při snižování úživnosti toků a nádrží. Těchto funkcí mokřadu se využívá například při budování stále oblíbenějších „biotopových“ koupališť, kde vhodně založený mokřad zajišťuje jak příjemné přírodní prostředí, tak čistou vodu i bez bazénové chemie. Z našich nádrží, kde se na dobré jakosti podílí litorální zóna, lze zmínit půvabnou **nádrž Nová Říše**, jejíž hladina je při březích každé jaro pokryta tisíci bílých květů lakušníku.

Mgr. Dušan Kosour

útvár vodohospodářského plánování

Anketa: **Máte osobní vztah** k nějaké přehradě a proč?

Mgr. Vít Ondřej,
útvvar právní

Zvláštní vztah mám a budu mít k VD Vír a VD Letovice, obzvláště k té druhé jmenované - u nás doma nazývané jako „Křetínka“. Nedaleko obou nádrží mají rodiče chatu, kam jsme, zejména v mém mládí, poměrně často jezdili. Na Křetínku jsme se velmi často jezdili koupat a prožívat další aktivity (vzpomínám na velmi populární skákání z mostu nedaleko hráze), k VD Vír jsme zase často jezdili na výlety. Pokaždé padaly stejné otázky o tom, proč se zde nemůže koupat a jak je možné, že tak vysoká hráz zadrží tolik vody. Když nad tím tak přemýšlím, je pomalu na čase vzít k oběma nádržím své děti, třeba budou stejně zvědavé, jako před mnoha lety já.

Ludmila Pechová,
vedoucí pracoviště vodohospodářských laboratoří Uherské Hradiště

Pravidelně objíždíme v rámci vzorkování nádrže Bojkovice, Ludkovice, Luhačovice, Slušovice, Koryčany, Bystřičku, Horní Bečvu a Karolinku. Poslední jmenovaná, Karolinka, splňuje z mého pohledu anketní otázku. Je nejmladší, stavěná už za mého působení v PM, dokončená v r. 1985. V nádherném prostředí Valašska, CHKO Beskydy – přijímá vodu z jižní části Ja-

vorníků, ze zalesněných údolí Velké a Malé Stanovnice. Má nejčistější vodu nejvyšší kvality. Z jednoho jarního slunečného vzorkování mám nezapomenutelný zážitek. Z cesty na hrázi vkročím na betonové schody k hladině. První myšlenka: „Proč je tady natahaných tolik hadic?“ Na třetím schodku se všechny ty „hadice“ daly do pohybu. Zalézaly do děr mezi kameny hráze. Užovky. Naštěstí se bály víc než já.

Ing. Jiří Zedníček,
vedoucí provozního úseku,
závod Horní Morava

Od prvního pracovního dne na provozu Přerov (rok 2004) se významnou částí mé každodenní pracovní náplně stala přehrada Plumlov. Vzhledem ke svým mírám 466 m v koruně a 5,566 mil m³ celkového objemu by asi moc šancí na vítězství v soutěži „Miss přehrada“ neměla, jelikož je to spíš malá baculka než nějaká topmodelka, člověk se s ní ale rozhodně nenudí.

Tak například hned v následujících letech (2005, 2006) se nám pěkně rozvášnila a my jsme během povodní měli co dělat, abychom nekonečnými manipulacemi zvládli udržet její hladinu jen několik centimetrů pod korunou bezpečnostního přelivu.

Tehdy ještě nebyla vyšperkovaná automatickými přenosy dat a výpočtovými modely, ani Hloučela pod přehradou neměla stanovené záplavové území a o mobilním internetu jsme si mohli nechat tak leda zdát. Proto každá korekce manipulace obnášela několikakilometrovou trasu mezi LMG nad přehradou, LMG

pod přehradou a zjištění stavu na soutoku Romže – Hloučela v Prostějově. Kdo neseděl 32 hodin v kuse za volantem nepochopí - od té doby mám rád kávu v jakékoliv podobě. Následné roky (2007, 2008) byly díky opakovanému obličejovému liftingu pomocí přípravku PAX-18 také velmi zajímavé. Z obličeje sice na chvíli zmizel zelený nádech, ale znáte to - tyhle injekce nikdy moc dlouho nevydrží - obzvláště když okolní prostředí nedovoluje dodržovat správnou životosprávu.

Přišel tedy čas na pořádnou plastiku. Ta přišla v letech 2009-2011 v podobě těžby nánosů. V současnosti se rozbíhá finální fáze operací - oprava návodního líce, věže a bezpečnostního přelivu. Myslím si, že až s ní budeme hotoví, nikdo si jí netroufne hádat 8 křížků.

P.S. Už se moc těším na chvíli, kdy bude opět napuštěná a já spolu s přáteli budu moci navázat na předchozí legendární pánské jízdy v chatě na jejím břehu ☺.

Ing. Hana Fajtllová,
útvvar správy povodí

Už od dětství jsem vždy trávila hodně času na Brněnské přehradní nádrži. Nedovedu si představit léto ani zimu, které bych zde neprožila různými aktivitami, vždy spojenými s vodou. Ani po procházce, projíždce na parníku nebo sběru hub nesmí chybět koupání. V zimě, když hladinu nádrže pokryje led, jedu se alespoň projet na bruslích, ať zůstávám s vodou stále v kontaktu. Dá se říci, že Brněnská nádrž se v průběhu let stala nedílnou součástí mé osobnosti.

AKTUALITY ZÁVODU STŘEDNÍ MORAVA

ODSTRANĚNÍ NÁNOSŮ Z OLŠAVY V BOJKOVICÍCH

V závěru loňského roku odstranili pracovníci Povodí Moravy šterkové nánosy a opravili v úseku dlouhém asi jeden kilometr koryto řeky Olšavy v intravilánu města Bojkovice. Z koryta vodního toku zmizely nánosy v celkovém množství asi 1 000 m³, které byly uloženy na pozemky v majetku města. Říční koryto je ve středu města obklopeno přílehlou zástavbou, takže pohyb stavebních strojů byl obtížný a následný odvoz sedimentů byl možný pouze ze tří míst. Oprava toku spočívala v doplnění chybějících částí břehového opevnění, stabilizaci dna pomocí kamených prahů a opravách spádových stupňů.

Ing. Martin Zábřana
vedoucí provozu Uherské Hradiště

VÁNOČNÍ PRODEJ RYB NA SÁDKÁCH V KORYČANECH

Na provozu Koryčany probíhá v období před vánočními svátky každoroční prodej ryb. Loni to bylo od 19. do 23. prosince v době od 9.00 hod. do 17.00 hodin a v nabídce byl kapr výběr o průměrné hmotnosti 3,3 kg, pstruh duhový o průměrné hmotnosti 1,10 kg a pstruh zlatý o průměrné hmotnosti 0,80 kg. Zatímco pstruzi byli z vlastního chovu, kapra jsme nakoupili z Rybářství Lito-myšl, s.r.o. na konci měsíce listopadu. Rozdíl mezi pstruhem duhovým a pstruhem zlatým přitom není pouze v povrchovém zbarvení, ale také v barvě svaloviny a kvalitě masa. Věříme, že v příštích letech se k nám budou zákazníci opět rádi vracet a také již budeme prodávat veškeré nabízené ryby z vlastního chovu.

Roman Novotný, DiS
úsekový technik provozu Koryčany

LED NA NEMOCHOVICKÉM POTOCE

Nemochovický potok přešel do správy provozu Koryčany ze ZVHS. Vlivem silných celodenních mrazů v období od 25. ledna kdy i přes den byla teplota pod -10 °C, tok postupně promrzl až na dno a vytvořil se ledový práh. Koryto pak zarůstalo ledem a hrozil rozliv do zástavby domů. Led byl odstraněn bagrem UDS a odvezen mimo obec.

Ing. Karel Boukal
vedoucí provozu Koryčany

Údržba břehových porostů na provozu Zlín

V zimním období probíhají na provozu Zlín údržbové práce na břehových porostech jednotlivých toků. Na řece Dřevnici je to ve vyčázkovém území v Otrokovicích, kde se jedná především o pročistění průtočného profilu od nežádoucí vegetace. Na řece Moravě v úseku městské trati Kroměříž vyřezali pracovníci Povodí náletové křoviny z průtočného profilu. V polní trati poblíž obce Bezměrov odstranili s mechanizací topoly spadlé do toku. Vyvrácené dřeviny zase postupně mizí s pomocí Menzi-Mucku na řece Hané mezi obcemi Měrovice nad Hanou a Křenovice. Podél obce Bezměrov likvidují náletové dřeviny a křoviny z tělesa ochranných hrází, přičemž na toku Velká Haná u obce Hamiltony odstranili topoly v mýtném

věku, ohrožující přílehlé pozemky a nemovitosti, stejně tak na řekách Rusavě a Lutonince to byly poškozené stromy z povodně v létě 2011. Suché i spadlé dřeviny a větve mizí dále z průtočných profilů toků Brodečka, Kotojedka, Olšinka či Mojena. Uvedené provozní a údržbové práce na jednotlivých tocích mají zlepšit odtokové poměry na vodních tocích.

Technici provozu Zlín

Odstranění spadlých topolů u Bezměrova

Odstranění povodňových škod na Litenčickém potoce

Jedním z toků, které přešly od ZVHS do správy Povodí Moravy, je i Litenčický potok v katastru Brankovic. Již v roce 2011 se odtud v rámci odstranění následků povodní odvezly nánosy. V lednu 2012 dorovnal provoz Koryčany hrázku na pravém břehu v délce 180 metrů, dokončil ji a zavázal do rostlého terénu na soutoku s Litavou. V rámci údržby provedl i stabilizaci sesuvu pravého břehu Litavy na soutoku s Litenčickým potokem. Původní opevnění soutoku přitom ponechal jen s nepatrnými opravami, protože se dlažba dochovala ve velmi dobrém stavu. V další etapě se zde plánuje odstranění starých topolů na levém břehu potoka kvůli padání větví. Poté budou na levém i pravém břehu dotěženy nánosy až po původní dlažbu. Tím bude celé koryto Litenčického potoka v úseku od soutoku po hospodářský most (180

metrů), uvedeno do původního stavu. Poté by se již neměl při povodních přelévat pravý břeh, což v obci ohrožuje zahrady a části domů. Navíc jde o bezodtokovou zónu, z níž musí být voda následně odčerpávána. Od roku 2003 jde již o deváté opatření na zlepšení odtokových poměrů v Brankovicích.

Ing. Karel Boukal
vedoucí provozu Koryčany

Stabilizace sesuvu Litavy

Pytláci naházeli do řeky Jihlavy 230 kůží lesní zvěře

Předposlední den loňského roku přerušili pracovníci provozu Náměšť nad Oslavou vánoční dovolenou a sešli se na řece Jihlavě v lokalitě Niva Jihlavy v katastru obce Medlov. Reagovali tím na policejní ohlášení o znečištění vodního toku kůžemi z lesní zvěře. Předběžně šetření konstatovalo, že přesně neurčené množství zvířecích kůží se zachytilo na vývratech stromů či kořenovém systému břehových porostů. Současně se dohodla i vzájemná spolupráce s mysliveckým sdružením na odstranění kůží z vody, včetně jejich likvidace v kafilérii Medlov. Pětice zaměstnanců náměšťského provozu spolu s myslivci využila člun, laminátové kádě, háky a další pomocný materiál. Práce byly v mimořádných hygienic-

kých podmínkách a vedly k vytažení celkem 230 kůží z řeky Jihlavy. Policisté předběžně vyšetřili, že kůže ze srnců, divočáků a jelenů vhodili do řeky nejspíše pytláci z hospodářského mostu pod obcí Medlov.

Pavel Rous

vedoucí provozu Náměšť nad Oslavou

Kůže vytažené z řeky Jihlavy

Nová studánka v revíru Dačice, povodí Myslůvky

Studánka na prameni Moravské Dyje má důstojnou sokyni. Při jedné pochůzce na úpravě potoka Myslůvky mezi Mrzaticemi jsem našel nový kulatý dřevěný přístřešek, pod kterým dírkou uprostřed miskovité vyhloubeniny, vybroušené v placatém žulovém kameni, prýští malý pramínek. Dříve zde stával malý letitý dřevěný přístřešek, který až splýval s okolní přírodou. Nově podchycená studánka se krčí pod mezí hned vedle pěšiny na turistické modré značce, takže v zimě občerství a v létě ochladí. Pramínek je nepatrným, ale vytrvalým pravostranným přítokem Myslůvky a je neustále sledován ČHMÚ. Fotografie jsem pořídil po dlouhých a hlubokých mrazech, kdy krajinu přikryla nečekaně mocná bílá peřina.

Ing. Milan Tůma

úsekový technik provozu Dačice

AKTUALITY ZÁVODU DYJE

ČIŠTĚNÍ KORYTA SYRŮVKY V SOBOTOVICÍCH

Vodní tok Syrůvka protéká v dolní části obcí Sobotovice a v horní části obcí Syrovce, kde pramení. Jeho povodí tvoří převážně zemědělské pozemky, což silně zanáší tok sedimenty a snižuje kapacitu koryta. ZVHS jako předchodí správce zde těžila nánosy naposled v osmdesátých letech minulého století. Na základě žádostí starostů obcí v této věci byla tato akce připravena na přelom let 2011 a 2012. Samotná těžba se v obci Sobotovice uskutečnila v roce 2011 na úseku dlouhém 500 metrů, odkud bylo odvezeno téměř

Syrůvka před těžbou sedimentu

450 m³. Odtěžením sedimentu byla odhalena technická úprava toku z roku 1977, která byla minimálně poškozena. V obci Syrovce proběhlo těžení sedimentu v I. etapě v lednu v roce 2012 na úseku dlouhém 1000 metrů a bylo odvezeno téměř 900 m³. Odstraněný sediment byl uložen na předem připravené skládce. Veškeré práce provedli pracovníci provozu Brno s mechanizací závodu Dyje.

Petr Havlík, DiS.

zástupce vedoucího provozu

ČÁST NÁTRŽE NA MORAVĚ PŘED SOUTOKEM S DYJÍ JE OPRAVENA

Zhoršování stavu nátrže na Moravě v ř.km 69,580–70,180 těsně před soutokem s Dyjí bylo patrné při každém povodňovém průtoku. Pro zahájení oprav však Povodí Moravy neobdrželo potřebnou výjimku. To se zdařilo zčásti až v roce 2010 s omezeným termínem prací od 1. září do 31. ledna. V roce 2011 akcí realizovala mechanizace závodu Dyje. Do patky bylo uloženo 730t lomového kamene a na zásyp bylo použito cca 5 000 m³ zeminy. Nátrž je v úseku toku, kde je hráz odsazena o více než 400 metrů a největší škody jsou tak u Lesů ČR. Také dva hraniční kameny již nejsou na svém místě a původní linie běhu je v některých částech posunuta o více než 10 metrů.

Ing. Ladislav Vágner

vedoucí provozu Břeclav

AKTUALITY ZÁVODU HORNÍ MORAVA

STROMY V HISTORICKÉ ČÁSTI OLOMOUCE PROŠLY OŘEZEM

Pracovníci provozu Olomouc provedli v lednu velmi pracný ořez stromů na obou březích Střední Moravy. Větve se totiž při silnějším větru nebezpečně přibližovaly k oknům blízkých domů. Zásah se týkal zejména ulice Jiřího z Poděbrad a nábřeží Přemyslovců u České pojišťovny. Využila se k němu vysokozdvíhací plošina, přičemž veškeré dřevo šlo na provoz ke spálení a nechýběl ani závěrečný úklid ulic.

Jaroslav Čížek
technik provozu Olomouc

NA SITCE SE NA DVOU MÍSTECH PROBÍRAL BŘEHOVÝ POROST

Olomoucký provoz PM zahájil loni v prosinci probírku břehového porostu na řece Sítce v obci Huzová. Šestatřicet stromů bylo přestárých a suchých, hrozilo vyvrácení do toku či ohrožení bezpečnosti osob a majetku. Práce zkomplikovalo husté sněžení, ale nyní jsou v Huzové výrazně lepší odtokové poměry. Na Sítce v katastru Lužice u Šternberka začala loni probírka koncem listopadu. Také zde zasáhlo počasí, které umožnilo příjezd techniky po celé délce toku až ve druhé polovině ledna 2012. Bylo zde pokáceno 64 akátů, osm vrb a jeden jasan o průměrech stromů cca 20 až 50 cm.

Martin Rohel
technik provozu Olomouc

MRAZIVÉ DNY ZPŮSOBILY PROBLÉMY S LEDY V ZUBŘÍ

Nečekané potíže na náhonu Zubří byly 4. až 5. února jedny z prvních, s nimiž se potýkal provoz Valašské Meziříčí. Na dně se vytvořil led, který vodu vytlačil z jejího koryta. Nechtěné jezero přes noc zamrzlo a zahrádky se tak proměnily v ledovou plochu, ohrožující okolní stavení. I přes sobotní snahu hasičů a našich pracovníků snížit hladinu vody, musela v neděli nastoupit těžká technika. Kráčeji bagr rozbíjel dnový led a vybíral kry na břehy pro uvolnění spodní části náhonu, který se podařilo zprůchodnit až po sedmi hodinách práce. Poděkování při řešení problémové situace patří pánům Blatákovi a Volkovi a technikovi provozu panu Figalovi.

Ing. Pavlína Burdíková
vedoucí provozu Valašské Meziříčí

Nový Menzi Muck pomůže v boji s povodněmi

Loni 22. července zasáhla řeku Moravu lokální povodeň. Na LS Vlaské byl ve 4:00 dosažen III.SPA – stav ohrožení. Průtok pak narůstal až ke stavu tzv.extrémního ohrožení jak na LS Vlaské, tak i Raškov až na úroveň padesátileté vody. Povodeň zasáhla prakticky celý úsek Moravy od soutoku s Desnou až nad obec Dolní Morava. Zčásti se jednalo o upravený tok, zejména v obcích Chromeč, Olšany, Bohdíkov a Hanušovice. Na mnoha místech voda vyběžila a poškodila koryto a okolní pozemky. Jednalo se také o břehové nátrže, zanesení toku štěrkopísky o mocnosti až 1,3 m či zatopení sklepů v obcích. Pracovníci provozu Šumperk zasahovali u obce Červený

Potok, kde podemletý břehový porost zatařasil koryto a štěrkopískové naplaveniny je zanesly v celém profilu. Práce obstaraly nový traktor s lesní nástavbou, letitý bagr Menzi Muck a T815. Se stejnými stroji navíc pomohli kolegové z provozu Olomouc. Odstranění povodňových škod si z vlastních prostředků PM vyžádalo více než čtyři miliony korun. Letos při promrzání koryt šumperský provoz rozrušoval a odstraňoval ledy již s pomocí nového bagru Menzi Muck, za jehož získání děkujeme řediteli ZHM Ing. Davidu Fínovi a generálnímu řediteli Ing. Radimu Světlíkovi.

Ing. Hana Ficnarová
vedoucí provozu, Šumperk

Podhradský rybník je bez sedimentů, nádrž bez biomasy

V lednových mrazech úspěšně skončilo odbahnění a práce na Podhradském rybníce. V rámci akce „Čistá Hloučela“ již zmizely nánosy z rybníka Bidelec a souběžně končila i jejich těžba na VD Plumlov. Na Podhradském rybníce se těžily dnové sedimenty, obnovily se odvodňovací stoky a opravou prošly loviště, kádě, sjezd a spodní výpusti. Metodika stanovila mj. nezbytné vysečení zátopy spolu s vyhrabáním a odvozem vegetace do kompostáren. Následovala předepsaná aplikace vápenného hydrátu v dávce 180-200 kg/ha, v místech s maximem živin pak asi 250 kg/ha. Práce zajistila rolba, opatřená rozmetadlem. Navíc zde vznikla hráz pro oddělení rekreační zóny, spojená s úpravou pláže navedením říčního štěrkopísku. Přímo na vtoku Hloučely do rybníka se připravuje navazující akce „Podhradský rybník – revitalizace nádrže a litorálního pásma“.

Toto opatření kombinuje přírodní i technické prvky pro účelovou sedimentaci a zabránění přísunu úživných materiálů. Pracovalo se i v nádrži Plumlov, kde se na obnaženém dně po odvozu sedimentů silně rozvíjela vegetace a některé náletové porosty již dosahovaly výšky 3-4 m a průměru kmínku více než 5 cm. Povodí Moravy proto zahájilo sečení na nezbytné ploše cca 35 hektarů, kdy sečenou biomasu dodavatel odvážel postupně do kompostárny. Dno na kompletní ploše se poseče i před napuštěním přehrady a práce obdobně doplní navazující vápnění. Dále je v horní části zátopy připraven projekt revitalizace konce vzdutí, která kombinuje revitalizační bezzásahovou zónu s technickými objekty pro usnadnění správy nádrže.

David Čížek, DiS
vedoucí provozu Přerov

Košť vín Povodí Moravy připravuje provoz Veselí nad Moravou

Tradiční výstava vín Povodí Moravy s ochutnávkou se letos uskuteční v pátek 20. dubna v sále pohostinství Lidový dům ve Vnorovech. Akci pod záštitou generálního ředitele Ing. Radima Světlíka zajišťuje provoz Veselí nad Moravou, přičemž organizátoři nebudou u vzorků rozlišovat profesionální a amatérské vinaře. Hodnocení vín klasickým systémem 20 bodů je v plánu v pátek 13. dubna v sále spolku zahrádkářů ve Veselí nad Moravou. Vavříny získají šampioni bílých i červených vín, dále nejlepší kolekce vín od jednoho dodavatele

a diplom dostanou i vína, ohodnocená nad určený bodový limit.

Ing. Pavel Cenek
ředitel závodu Střední Morava

Zimní vodohospodářskou třicítku jely téměř tři stovky závodníků

Dne 21. ledna 2012 se konal na Rejvízu v Hrubém Jeseníku 37. ročník Zimní vodohospodářské třicítky, již tradiční amatérský závod jednotlivců v běhu na lyžích. Letos nám navíc přálo i počasí a sněhové podmínky byly skvělé. Trať vedla z Rejvízu loukou, pak přes Starý Rejvíz lesní cestou do údolí Černé Opavy a odtud kolem Zámeckého vrchu až na nejvyšší bod tratě Kristovo loučení. Lesní cestou pak dolů do údolí Šumného potoka, kde byla ženská otáčka. Muži jeli dále mírným traverzem kolem Jeleních louček až na otočku v sedle mezi Osikovým a Lysým vrchem. Zpět pak stejnou trasou až na Kristovo loučení, odtud mírným klesáním po lesní silnici a opět kolem Zámeckého vrchu stejnou trasou až do cíle na Rejvízu. Závodu se zúčastnilo 201

mužů a 92 žen a myslím, že si závod všichni užili. Po vyhlášení vítězů následoval společenský večer, ke kterému hrála skvělá kapela Špek band. Jako vždy patří velký dík organizačnímu týmu z Povodí Odry za bezchybné zajištění závodu a všeho kolem něj. Naše skupina z Povodí Moravy si ještě udělala v neděli pěkný výlet z Petříkova na Paprsek.

Ing. Michaela Juříčková
útvár vodohospodářského dispečinku

ZPRÁVY

Z POVODÍ MORAVY

ŘIDIČKA S PEUGEOTEM NA DNĚ ČERNÉ DYJE

Ve čtvrtek 13. října loňského roku havarovala na silničním mostě poblíž Lednice na Moravě tři auta. Jedno z nich prorazilo zábradlí a skončilo pod hladinou Černé Dyje. Zraněná řidička Peugeotu stačila naštěstí vyplavat dostala se do péče zdravotníků. Hasiči kvůli skvrnám na hladině z unikajících kapalin natáhli o 300 metrů níže normou stěnu a manipulaci na stavidle u Janohradu byla snížena hladina. Vozidlo z řeky vytáhl přivolaný autojeřáb a policejní potápěči. Řidička následně potopeného vozidla měla při této nehodě neuvěřitelné štěstí.

Ing. Libor Grbavčík
technik provozu Břeclav

VODNÍ NÁDRŽ BOSKOVICE HOSTILA HASIČSKÉ CVIČENÍ

V letních měsících roku 2011 se na VD Boskovice uskutečnilo cvičení Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje. Z 26 požárních stanic bylo vybráno 45 hasičů, převážně velitelů, kteří se zdokonalovali pod vedením odborných instruktorů v lezecké záchranné činnosti. Pracovalo se na několika stanovištích, kdy si hasiči při dvoudenním zaměstnání vyzkoušeli prakticky slaňování ze skalního útesu, záchranu osoby ze studniční skruže, zajištění zraněné osoby z přepadu nebo spouštění zraněné osoby ze srázu za doprovodu hasičů, lezců. Získané zkušenosti předají proškolení hasiči svým kolegům v rámci pravidelné odborné přípravy na stanicích. Vybranou lokalitu boskovické přehrady ocenili organizátoři jako velmi vhodnou.

Miloslav Mareček
vedoucí hrázný

PRAVÝ BŘEH DYJE VE VRANOVĚ NAD DYJÍ PROŠEL OPRAVOU

Na podzim 2011 opravili pracovníci Povodí spolu s Národním parkem Podyjí pravý břeh Dyje ve Vranově nad Dyjí. Danou lokalitu totiž silně využívají turisté a poruchy zde vznikaly při každém významnějším povodňovém průtoku. Ze strany Povodí Moravy byly nasazeny na opevňovací práce stroje UDS, UNC Tatra 815.

Ing. Stanislav Hába
vedoucí provozu Znojmo

Představujeme **vodohospodářské laboratoře** Povodí Moravy, s.p.

Vodohospodářské laboratoře (VHL) patří k útvarům Povodí Moravy, s.p. s více než 40letou tradicí. Jsou lokalizovány na třech místech - centrální laboratoř se nachází na adrese ředitelství Povodí Moravy, s.p. v Brně, detašovaná pracoviště v Olomouci (závod Horní Morava) a Uherském Hradišti (závod Střední Morava). Disponují týmem **48 pracovníků** na vysoké profesionální úrovni, kteří si průběžně doplňují a rozšiřují své odborné znalosti, odpovídající jejich kvalifikaci. Díky tomu jsou VHL schopny vyhovět širokému spektru požadavků, které jsou na ně ze současného legislativního hlediska kladeny.

Dovoluťe nám, abychom se pomyslně ohlédli za minulým rokem a zároveň Vám představili současnou podobu vodohospodářských laboratořů.

VHL jsou **zkušební laboratoři č. 1190**, akreditovanou Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. Mají dlouhodobě zavedený a udržovaný systém managementu kvality v souladu s normou ČSN EN ISO/IEC 17025. Pojem akreditace („Accredo - dávám důvěru“) je potvrzením nezávislosti, objektivnosti a odborné způsobilosti subjektu pro vykonávání definovaných činností. Znamená zvýšení důvěry v dodržování potřebné úrovně kvality poskytovaných služeb

a v neposlední řadě představuje významné zvýšení konkurenceschopnosti na trhu. Akreditace laboratořů je navíc požadována ve většině výběrových řízeních pro externí subjekty a veřejné zakázky.

Rok 2011 byl pro laboratoře rokem ve znamení **obhájení akreditace na další 5leté období**. Velkých koncepčních změn doznal celý systém akreditace spojený s právními úpravami. Podstatou změny systému akreditací byl přechod ze sféry soukromoprávní do sféry veřejného práva. Opakovaná akreditace realizovaná dle správního řádu byla pro nás určitým impulsem a zároveň i výzvou pro sjednocení veškeré dokumentace. Došlo k detailnějšímu propracování systému, nastavení pravidel řízení dokumentace a vydání vrcholového dokumentu – **Příručky kvality**. Do systému kvality byla zapracována i řada inovativních prvků - zejména v oblasti laboratorního datábového programu. Završením usilovné práce celého pracovního týmu bylo kladné ohodnocení posuzovatelů Českého institutu pro akreditaci, rozšíření počtu akreditovaných zkoušek a vydání Osvědčení o akreditaci č. 435/2011. VHL poskytují širokou nabídku laboratorních služeb, jsou způsobilé flexibilně používat vybrané metody zkoušení a poskytovat odborná stanoviska a interpretace výsledků zkoušek.

Komplexní laboratorní služby zajišťujeme **zejména pro potřeby Povodí Moravy, s.p.**, nezanedbatelnou **část** však tvoří také zakázky **pro externí zákazníky**. Na našich pracovištích provádíme analytické, fyzikálně-chemické, biologické a mikrobiologické zkoušky vod, výluhů, plavenin, sedimentů, půd, kalů a biologického materiálu. Laboratoře zajišťují i vzorkování pitných, povrchových, podzemních a odpadních vod, pevných matric přírodního původu (např. sediment, kal, zemina, plavenina, odpad – sedimenty ukládané na skládky, řasy, sinice, makrozoobentos, fytoobentos, makrofyta).

Mezi hlavní cíle VHL do budoucna nepochybně patří **trvalé zlepšování** všech složek **systému kvality**, zvyšování kvality poskytovaných služeb a pružné reagování na potřeby zákazníků. Pro tyto účely jsou VHL vybaveny moderní přístrojovou technikou, která se v rámci možností podniku každoročně doplňuje a modernizuje. Touto cestou chceme jít i nadále a udržovat tak prestiž moderního a dynamicky se rozvíjejícího pracoviště, kterou laboratoře všech podniků Povodí tradičně mají.

Ing. Eva Zejdová

manažerka kvality VH laboratoře

Příprava stavby protipovodňové ochrany Uherského Hradiště a Starého Města začala

UHERSKÉ HRADIŠTĚ, STARÉ MĚSTO - Příprava na stavbu protipovodňových opatření v Uherském Hradišti a Starém Městě byla zahájena v úterý 21. února 2012 asi v 9.00, kdy se začalo s kácením jedné řady lipové aleje podél Moravy. „Hlavním důvodem, proč musíme ke kácení přistoupit, je protipovodňová ochrana Uherského Hradiště a Starého Města. Stavba je diskutována už od roku 1997, od katastrofálních povodní. Od této doby bylo projednáno a prověřeno několik variant. Finální projekt vzešel ze všech ostatních nejen jako neúčinnější, ale zároveň i nejrealnější. To znamená jak zejména z pohledu účinnosti opatření, ale i zásahu do krajiny, financí, majetkoprávních vztahů, technických možností,“ vysvětlil ředitel závodu Střední Morava Ing. Pavel Cenek.

Povodí Moravy od začátku projektování kladlo velký důraz na záchranu co nejvíce stromů a zeleně. Také proto se v případě aleje u Rybáren projektanti soustředili hlavně na to, aby zachovali alespoň jednu řadu lip. Ta by podle dendrologů měla zůstat nepoškozená i po odstranění asi stovky sousedních stromů. S tímto řešením souhlasily nejen dotčené radnice, ale i všechny úřady pro ochranu přírody a místní sdružení Chraňme zeleň. „Kácení jsme se snažili zabránit i na jiných místech. Například u čistírny odpadních vod v lokalitě Štěpnice rostou vzácné jehličnaté stromy. Prosadili jsme zde stavbu zídky, díky níž lze tyto stromy zachránit. Bohužel u Rybáren toto nebylo možné z technických důvodů zopakovat,“ doplnil ekolog závodu Ing. Ivan Mařák.

Povodí Moravy pak následně vysadí na jiných místech náhradní stromy. Místa si určili zástupci jednotlivých měst. Nový pás zeleně tak poroste podél Moravy v místní části Uh. Hradiště-Mařatice, lokalita Jaktáře. Druhá část poroste mezi silnicí Uherské Hradiště-Jarošov a řekou Moravou. Podobně to bude

vypadat v Jaktářích. Zde tak stromy oddělí průmyslovou zónu od obytné zóny. Další místo je v místní části Štěpnice podél vodního toku Olšávka. Ve Starém Městě se pak bude vysazovat podél cyklostezky ze Starého Města na Velehrad a u zaústění Salašky do Moravy.

Důvodem pro zásah do zeleně je fakt, že projekt počítá zejména s navýšením dosavadní kapacity koryta Moravy. To znamená, že na některých místech (právě i v lokalitě Rybárny) se budou navýšovat a rekonstruovat nynější ochranné hráze. To si vyžádá zásah do kořenového systému některých stromů.

Projekt protipovodňové ochrany Starého Města a Uherského Hradiště počítá se stavbami v úseku od čistírny odpadních vod Uherské Hradiště při spodním okraji zástavby města na levém břehu a při spodním okraji zástavby Starého Města nad Salaškou na pravém břehu (lokalita Baraňák). Hráze pak budou pokračovat až po horní okraj zástavby Uherského Hradiště na levém břehu a nad lokalitou Rybárny na pravém břehu řeky Moravy. Celkem se tedy jedná o 4,5 kilometrů ochranných hrází, na některých místech i zdí. Zvýšení kapacity koryta bude řešeno prakticky rekonstrukcí – zvýšením a rozšířením dosavadních ochranných hrází podél Moravy. Výška hrází je přitom různá; maximální bude v oblasti u Rybárny – 3,5 metru. Současné hráze budou maximálně o 30 až 60 centimetrů vyšší než dosud. Většinou půjde o sypané, zatravněné hráze.

„Tímto opatřením se dosáhne zkapacitnění Moravy – zvýšení průtočnosti ohrázaného koryta z dnešní hodnoty dvacetileté vody = 650 m³/s tak, že okolní zástavba obou měst bude chráněna i při stoletém průtoku (Q₁₀₀ = 818 m³/s) s bezpečnostním převýšením hrází asi 30 centimetrů,“ vysvětlil ředitel Pavel Cenek.

Veronika Slámová

Základní fakta o stavbě PPO:

Zahájení a ukončení stavby:

léto 2012 – léto 2013

Odhadovaný rozpočet:

cca 200 mil. Kč – jedná se o 1. etapu celkově jsou plánovány 3 etapy.

Jednotlivé etapy:

Stavba č. 1 (I. ETAPA) – Úprava hrází podél řeky Moravy v Uherském Hradišti a ve Starém Městě

Stavba č. 2 (II. ETAPA) – Ochranné hráze v inundačním území pod Uherským Hradištěm

Stavba č. 3 (III. ETAPA) – Úprava pravobřežní hráze řeky Moravy nad Březnicí po Kudlovický potok

Obce v Pobečví podpořily protipovodňovou koncepci Povodí Moravy

POBEČVÍ - Kolem 110 tisíc lidí v patnácti městech a obcích podél 40 kilometrového úseku řeky Bečvy, které mají ještě v živé paměti povodeň z roku 1997, má reálnou šanci být v dohledné době chráněno až před padesátiletou vodou. V případě výstavby poldru Teplice pak před více než stoletou. Zástupci státního podniku Povodí Moravy a měst i obcí podél řeky Bečvy již předložili Ministerstvu zemědělství reálný plán, jak ochránit toto území. Scénářem se má stát Studie odtokových poměrů v Pobečví. „U některých důležitých staveb jsme přitom už od prvních jednání postoupili do dalších fází přípravy. Aby však byly jednotlivé stavby dotažené do konce, je zapotřebí, aby spolupracovali nejen zástupci jednotlivých obcí, ale zejména občané. Bohužel i kvůli nesouhlasu jedinců se mnohé stavby, ochraňující tisíce lidí, dosud nemohly realizovat,“ připomněl generální ředitel Povodí Moravy Ing. Radim Světlík.

Odborníci zpracovávali studii v úzké spolupráci s dotčenými obcemi i s dalšími subjekty. Jejich drtivá většina návrh podporuje, což ukázal i dotazníkový průzkum. „Souhlasíme s návrhem, který je v souladu s našim požadavkem, jak v dohledné době reálně ochránit město před povodněmi. Na našem území by se tak mělo postavit třináct staveb,“ potvrdil náměstek primátora města Přerov Michal Zá-

cha, DiS. První z nich, protipovodňovou zídku na nábřeží Edvarda Beneše, už radnice představila občanům.

Dále by se měly budovat i zídky a ochranné valy kolem průmyslových areálů, hlavní trafostanice v Dluhonicích, ale i v jiných ohrožených částech města. V plánu je i rozšíření a prohloubení koryta na pravém břehu pod železničním mostem, prohrábka koryta na délce asi 2,2 kilometru či snížení pravostranné bermy pod železniční vlečkou v délce asi 1,5 kilometru. „Soubor těchto opatření by měl i bez suchého poldru v Teplících ochránit Přerov s rezervou před padesátiletou vodou. Dnes koryto Bečvy zvládne v některých místech převést vodu jen asi dvacetiletou,“ uvedl ředitel závodu Horní Morava Ing. David Fína.

Podobná řešení se navrhuje i v dalších městech a obcích. V Hranicích je tak již připravena dokumentace pro územní rozhodnutí kvůli rozšíření jezu včetně rybního přechodu. Vybudovat by se mělo třetí pole jezu, což zvýší jeho kapacitu asi o polovinu. V plánu je i stavba zhruba 1,5 kilometru nových zídek i hrází a navýšení dosavadních zdí. Další opatření se připravují také v Lipníku nad Bečvou. Město spolu s Povodím Moravy chystá stavbu ochranné hráze o délce asi 1,3 kilometru a výšce maximálně 2,5 metru. Stát by měla na jižní straně

města a ochránit tak přilehlé nemovitosti před stoletou vodou.

Povodí Moravy zpracovalo návrhy protipovodňové ochrany i pro další obce, například Rokytnici, Císařov, Teplice nad Bečvou, Týn nad Bečvou, Rybáře či Troubky. Kromě staveb počítá studie i s budováním takzvaných přírodně blízkých úprav mimo osídlené části. „Tato místa hodláme upravit tak, aby se podpořila přirozená činnost řeky. Chceme, aby se do těchto projektů zapojila i nezisková organizace Unie pro řeku Moravu formou své revitalizační studie,“ dodal manažer projektu Pobečví Ing. Jiří Zedníček.

Veronika Slámová

*Navržený průtok (bez poldru Teplice): 750 m³/s v Dluhonicích
Obce, zahrnuté do studie Pobečví: Ústí, Černotín, Teplice nad Bečvou, Hranice, Jezernice, Lipník nad Bečvou, Týn nad Bečvou, Osek nad Bečvou, Oldřichov, Grymov, Prosenice, Přerov, Rokytnice, Troubky, Císařov*

Odhadované náklady (bez poldru Teplice): 1,4 mld. Kč

Poldr Teplice dokáže ochranu zvýšit na více než stoletý průtok

Náklady na poldr Teplice: 2,3 mld. Kč

Bezpečnost práce na pracovišti

NA PRACOVIŠTI POUZE BEZPEČNĚ

Další dílem pokračujeme v seriálu o ochranných pracovních prostředcích, které jsou nezbytnou součástí výbavy každého pracovníka, pokud se dostane do terénu.

Těžební přilba

Stavební přilby

ČÁST DRUHÁ - OCHRANNÁ PŘILBA

Hlava chrání poklad uvnitř, mozek, patří k tomu nejdůležitějšímu, čím nás matka příroda vybavila. Nepočítala ovšem s tím, že lidstvo si hravě najde velmi brzy náročného koníčka, válečnictví. Při této zábavě nebyla o nepříjemná zranění hlavy nouze a tak se objevily přilby, které zůstaly ve všech armádách v různé podobě dodnes. Člověk však začal lovit, stavět a obecně si zpříjemňovat život. Brzy přitom pochopil, že i v případě práce se jedná o válku a je nutno se patřičně obrnit. Takovým způsobem asi vznikly první ochranné pracovní prostředky a tenkrát si vzal člověk na hlavu první ochrannou přilbu.

Mimochodem, vznik předchůdkyně té přilby, kterou dnes nosíme na hlavě, se datuje do roku 1931, kdy se v USA na řece Colorado začala stavět slavná Hooverova přehrada. Toto vodní dílo se budovalo v úzkém kaňonu mezi Nevadou a Arizonou, kde hrozil permanentní pád kamenů na hlavu. Aby dělníci zabránili nebo alespoň omezili nebezpečí zranění hlavy, začali si namáčet své čepice baseballky do asfaltu. A tak údajně vznikla první primitivní ochranná přilba.

Ochrannou přilbu nevyužíváme jen v místech, kde hrozí pád předmětů na hlavu (údržba břehových porostů, stavby), ale i tam, kde může dojít ke zranění hlavy (například práce v těsných štolách, výkopech, práce v blízkosti zdvihacích zařízení, jeřábů a dopravníků, záchranné práce a zdolávání havárií, obsluha zakladačů a vysokozdvíhacích vozíků nebo i vyměřování u železnice). Vedle ochrany hlavy má přilba ještě jinou významnou funkci. Díky své oranžové reflexní barvě umožňuje včasnou a rychlou identifikaci pohybu zaměstnanců v terénu. U Povodí Moravy užíváme v podstatě tři typy ochranných přileb – stavební, v menší míře elektrikářskou a těžební při údržbě břehových porostů.

Je obecně známo, že nošení ochranných přileb je věc nepopulární a v řadě případů je považována za zbytečný tlak ze strany vedoucích nebo bezpečnostního technika. Ale je výrazně lepší chránit si hlavu, než čekat na razantní připomenutí nebezpečí odlétlým kamenem nebo nečekaně spadlou větví a následnou frakturou lebky. V každém případě je dobré uvažovat spíše nad tím, proč ochrannou přilbu na hlavě mít než jak se jí vyhnout. Protože nehoda není náhoda. Ale to už všichni dávno víme.

Petr Sláma

Referent BOZP a PO

